

Täysistunto

Tiistai 14.12.2021 klo 10.03—21.30

6.2. Pääluokka 35 Ympäristöministeriön hallinnonala

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Esitellään ympäristöministeriön hallinnonala koskeva pääluokka 35.

Pääluokan yleiskeskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 1 tunti ja 30 minuuttia. — Valtiovarainvaliokunnan jaoston puolesta sen esittelee poikkeuksellisesti edustaja Heinäluoma.

Keskustelu

17.28 **Eveliina Heinäluoma sd:** Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitän ensinnäkin jaostoa ja valiokuntaa hyvästä työskentelystä.

Ilmastonmuutos, luonnonvarojen ylikulutus ja luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen ovat ihmiskuntamme vakavimpia ongelmia. Tilanteen ratkaiseminen edellyttää nopeita mutta samalla sosiaalisesti ja taloudellisesti oikeudenmukaisia muutoksia. Suomi voi olla ja tulee olemaan kokoaan suurempi toimija kestävän kehityksen edistämässä. Meillä on yhteiskuntana hyvät mahdollisuudet kestävän kehityksen mukaiseen jälleenrakentamiseen, ja tätä kehitystä vauhditetaan myös ensi vuonna ympäristöministeriön toimialan budjettiesityksessä.

Arvoisa puhemies! Hallitus ohjaa asumisneuvonnan kehittämiseen ja laajentamiseen 3 miljoonan euron kohdennuksen. Asumisneuvontaa tuetaan lisäksi Valtion asuntorahastosta 0,9 miljoonalla eurolla. Avustus kohdennetaan jo olemassa olevan asumis- ja talousneuvonnan laajentamiseen yksityiseen vuokra-asumiseen ja omistusasumiseen. Lisäksi valiokunnan lausumaehdotuksessa edellytetään asumisneuvonnan lakisääteistämistä. Tämä laajentaminen on erittäin tarpeellista. Asumisneuvonnan ei tule perustua siihen, minkä tyyppisessä asunnossa ihminen asuu. Neuvontaa tulee saada asumismuodosta riippumatta, jotta vuokravelkojen, asumisen häiriöiden ja häätöjen määrää voidaan tehokkaasti vähentää. Lisäksi neuvonnalla turvataan asumisen jatkumista vaikeiden tilanteiden yli.

Valtion asuntorahastosta myönnettävät korkotuki- ja takauslainavaltuudet nousevat talousarvioesityksen hyväksymisen myötä ennätystasolle. Korkotukilainojen hyväksymisvaltuus mahdollistaa hallitusohjelman linjaaman, 10 000 valtion tukeman kohtuuhintaisen asunnon rakentamisen. Myönteistä on myös, että hallitusohjelmassa linjattu pitkän korkotuen tukijärjestelmän uudistamista koskeva työ on nyt aloitettu ja tavoitteena on saada hallituksen esitys lausunnolle keväällä 22.

Arvoisa puhemies! Valiokunta korostaa lausunnossaan kiertotalouden asemaa keskeisenä keinona hiilineutraaliuden saavuttamisessa. Kiertotalousmarkkinoiden vahvistamiseksi ensi vuonna selvitetään keinoja edistää uusiokäytön ja kierrätysmateriaalin markkinoita. Tärkeää on selvittää myös kannusteita osana kestävän kehityksen tiekarttaa ja toimia kiertotalousmarkkinoiden vahvistamiseksi.

Budjetin alikohta PTK 151/2021 vp

Itämeren ja sisävesien hyvän tilan saavuttaminen edellyttää lisätoimenpiteitä. Tästä syystä Itämeren ja vesiensuojelua ohjaavat suunnitelmat päivitetään. Näiden toimeenpanoon varataan budjetissa noin 16 miljoonaa euroa. Lisäksi jatketaan täsmätoimenpiteitä Saaristomeren valuma-alueen kuormituksen vähentämiseksi.

Arvoisa puhemies! Sisäilmaongelmat ovat olleet pitkään suomalaisten riesana, ja työtä niiden kitkemiseksi on tehtävä painokkaasti ensi vuonnakin. Valiokunta pitääkin tärkeänä käynnissä olevaa Terveet tilat 2028 -toimenpideohjelmaa, jonka päätavoitteena on tervehdyttää julkiset rakennukset sekä tehostaa sisäilmasta oireilevien ja sairastuneiden hoitoa ja kuntoutusta. Valiokunta myös kiirehtii homeloukkuihin jääneiden tukijärjestelmän kehittämistä ja ongelmien ennaltaehkäisemistä.

Ympäristön- ja luonnonsuojelun osalta tärkeimmät ympäristöministeriön alaiset keinot pysäyttää luontokato Suomessa ovat Helmi- ja Metso-ohjelman toimenpiteiden toteuttaminen. Ympäristöministeriön osalta ohjelmien toimeenpano on edennyt hyvin ja jatkuu ensi vuonna. Valiokunta korostaa, että ilmastotyön jalkauttamiseksi ja parhaiden ratkaisujen käyttöönottamiseksi koko maassa on välttämätöntä turvata edellytykset kuntien pitkäjänteiselle ja vaikuttavalle ilmastotyölle. Hallinnonalan määrärahat tähän tarkoitukseen ovat kuitenkin tavoitteisiin nähden vaatimattomat.

Arvoisa puhemies! Suomalaisten keskuudessa luonto- ja kotimaanmatkailun suosio on kasvanut koronan aikana. Tämän kehityksen ennustetaan kasvavan edelleen, ja tätä varten infran tulee olla kunnossa. Tähän ensi vuonna ohjataan määrärahoja. Lisäksi on syytä korostaa, että hallitus on osoittanut kulttuurihistoriallisesti merkittävien kohteiden hoitoon erillisiä avustuksia, kuten esimerkiksi Vallisaaren kulttuurihistoriallisen kiinteistövarallisuuden hoitoon.

Arvoisa puhemies! Tässä valiokunnan huomiot talousarvioesitykseen. Mietintöön sisältyi myös vastalauseet.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, kiitoksia. — Ja ministeri Kari.

17.34 Ympäristö- ja ilmastoministeri Emma Kari: Arvoisa puhemies! Hyvää iltaa kaikille. Ehkä heti alkuun erityinen kiitos valtiovarainvaliokunnalle ja ympäristövaliokunnalle ansiokkaasta työstä. Kuten edustaja Heinäluoma tässä edellä viisaasti totesi, silloin kun me puhumme luontokadosta ja ilmastokriisistä, me puhumme ihmiskunnan kohtalon kysymyksistä, ja sen takia tämä keskustelu on äärimmäisen tärkeä. Vuoden 2022 budjetti on historiallinen niin ilmasto- kuin luontotyön kannalta. Suomen kestävä kasvun ohjelman investoinneilla tuemme mittavasti vihreää taloutta ja elinkeinoelämäämme sekä pidämme huolen reilusta muutoksesta. Yhteensä budjetissa edistetään hiilineutraaliutta 2,3 miljardilla eurolla.

Arvoisa puhemies! Luonnonsuojelurahoitus on nostettu historiallisen korkealle tällä hallituskaudella. Ensi vuoden budjetin luonnonsuojelurahoituksella olemme sillä polulla, jolla suojeluun satsataan vuosina 2020—23 yhteensä 400 miljoonaa euroa enemmän kuin viime hallituskaudella.

Tarvetta luonnonsuojelun ja sen rahoituksen vahvistukselle todella on, sillä olemme sitoutuneet pysäyttämään luonnon monimuotoisuuden heikentymisen. Valtioneuvosto teki kesän kynnyksellä periaatepäätöksen Helmi-elin ympäristöohjelmasta. Ohjelma on hallituksen iso ponnistus luontokadon torjumiseksi. Jatkamme myös suosittua Metso-ohjelmaa eteläisen Suomen metsien suojelemiseksi. Viime vuonna hallitus laajensi metsien suojelun

Budjetin alikohta PTK 151/2021 vp

myös pohjoiseen Suomeen erityismäärärahalla. Tärkeitä metsäkohteita on nyt saatu suoje-
luun.

Iso kokonaisuus on myös luonnonsuojelualueiden rakenteiden kunnostaminen. Raken-
teisiin kertynyt korjausvelka saadaankin suurelta osin hoidettua tämän hallituskauden ai-
kana. Sillä on iso merkitys erityisesti nyt, kun alueiden kävijämäärät ovat lisääntyneet roi-
masti. Vesiensuojelun tehostamisohjelmaa jatketaan vuoden 2022 aikana. Ohjelman ta-
voitteena on parantaa vesien tilaa monipuolisin toimin esimerkiksi vähentämällä maatalou-
den ravinnepestöjä Saaristomeren valuma-alueilla.

Arvoisa puhemies! Kiitän valiokuntia kiertotalouden edistämishojelmalle varattujen re-
surssien tärkeyden korostamisesta. Kiertotalouden keinoin voimme päästä eroon luonnon-
varojen ylikulutuksesta, joka on sekä ilmasto- että luontokriisien juurisyy. Ensi vuoden 4,5
miljoonan euron rahoituksella vauhditamme kiertotalouteen siirtymistä esimerkiksi solmi-
malla vähähiilisiä kiertotaloussopimuksia eri toimijoiden kanssa. Tässä yhteydessä valio-
kunnat nostivat esille myös sujuvan luvituksen merkityksen. Tuoreen Suomen ympäristö-
keskuksen selvityksen mukaan ympäristöluvut myönnetään jo pääosin alle vuodessa. Ym-
päristöluvituksen laatua voitaisiin parantaa ja lupien myöntämistä nopeuttaa resursseja li-
säämällä ja hallintoa ja tietojärjestelmiä kehittämällä. Ensi vuonna kestävä kasvun ohjel-
masta rahoitetaan ely-keskusten lupavoimavaroja 1,85 miljoonalla eurolla.

Arvoisa puhemies! Rakennetun ympäristön puolella edistetään ilmastotavoitteita, asuin-
rakentamista ja sosiaalista kestävyyttä. Kasvukeskuksien asuntotarjonnan lisäämiseksi ja
asumisen kohtuuhintaisuuden edistämiseksi toteutetaan MAL-sopimuksia suurimmilla
kaupunkiseuduilla. Valtion tukeman asuntotuotannon korkotukivaltuutta nostetaan 1,95
miljardiin euroon, mikä mahdollistaa 10 000 asunnon rakentamisen. Suositusta öljylämmi-
tyksestä luopumisen tukea jatketaan kestävä kasvun ohjelmassa. Valtiovarainvaliokun-
nan mietinnön mukaisesti on tärkeää, että me varmistamme hakemusten käsittelyyn riittä-
vän resursoinnin ely-keskuksissa.

Valtiovarainvaliokunta kiinnittää erityistä huomiota asumisneuvontaan. Uudistuksena
esitetään laajennettavaksi asumisneuvontaan ja asumiseen liittyvä talousneuvonta koske-
maan myös yksityisissä vuokra-asunnoissa asuvia sekä omistusasunnoissa asuvia, mihin
osoitetaan 3 miljoonan euron määräraha. Esitys asumisneuvonnan lakisääteistämistä
tuodaan eduskunnalle syksyllä 2022.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, kiitoksia. — Edustaja Kinnunen. [Sakari Puis-
to: Tuleeko debattia?] — En huomannut, että kukaan olisi sen kummemmin noussut. [Nau-
rua] — Nyt on edustaja Kinnunen kuitenkin kutsuttu.

17.39 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tänään uutisoitiin Haminaan ra-
kennettavasta akkumateriaalitehtaasta. Se oli iloinen uutinen. Suomeen perustettava teh-
das on ympäristöteko.

Elämme muutosten pyörteissä, sään ääri-ilmiöt ovat lisääntyneet. Ilmaston muuttumi-
nen vaikuttaa meistä jokaiseen. Tarvitsemme järkivihreää ilmastopolitiikkaa ja kestävä
kehitystä, arjen vihreitä tekoja. Emme tarvitse liioittelua, pelottelua tai maailmanlopun
maalailua, emme ihmisten arjen kurjistamista. Tarvitsemme ymmärrettäviä ja oikeuden-
mukaisia ratkaisuja. Siihen hallitus on sitoutunut. Kannustetaan ihmisiä ympäristöystäväl-
lisiin ratkaisuihin arjessaan.

Budjetin alikohta PTK 151/2021 vp

Hallitus luo esimerkiksi kannusteita siirtyä ilmaston kannalta parempiin lämmitysmuotoihin. Budjetissa panostetaan öljylämmityksen vaihtajalle osoitettuihin tukiin, jotka pienentävät hiilijalanjälkeämme ja samalla luovat työtä erityisesti lvi-alan yrityksissä. Tälle tukimuodolle on ollut suuri kysyntä, ja samalla se on luonut työtä maakunnissa ympäri Suomen. Ympäristö kiittää.

Arvoisa puhemies! Tärkeä avain ilmastonmuutoksen torjumisessa on mahdollistaa sellaisten yritysten toiminta, jotka toimivat kestävästi. Hallitus perusti 300 miljoonan euron ilmastorahaston, joka sijoittaa päästöjä vähentäviin teknologioihin ja yrityksiin. Hallitus panostaa noin 4,4 miljoonaa euroa strategisen kiertotalousohjelman toimeenpanoon ja muuhun kiertotalouden edistämiseen. Markkinatalous kääntyy hiljalleen asentoon, jossa vihreä teknologia tuottaa voittoa parhaiten. Tässä kilpajuoksussa suomalaiset yritykset voivat olla eturintamassa. Olemme osa ratkaisua. Meidän ei auta jäädä tienposkeen ihmettelemään, kun muu maailma kirii ohitse. Menettäisimme kilpailukykyämme ja taantuisimme raaka-ainevarastoksi.

Keskustalle on tärkeää, että budjetissa panostetaan teollisuuden vähähiilisyyteen ja kiertotalouden vauhdittamiseen. Pitkällä aikavälillä työpaikat tulevat bio- ja kiertotaloudesta, ja siksi keskusta haluaa vauhdittaa oikeudenmukaista vihreää siirtymää. Hallitus satsaa puhtaisiin uusiutuviin energioihin ja siten myös energiaomavaraisuuteen. Puhtaat kotimaiset uusiutuvat ylös, saastuttavat ulkomaiset uusiutumattomat alas — tämä on keskustan linja. Tämän linjan mukaisesti hallitus satsaa puhtaisiin uusiutuviin energialähteisiin ja energiaomavaraisuuteen. Tuloksena on puhtaampi ilmasto, enemmän työpaikkoja ja lisää vientituloja.

Arvoisa puhemies! Suomalainen maatalous viljelee ja varjelee. Biokaasun tuotanto ja kehitystyö on sille tärkeä. Suomalaiset maanviljelijät ja metsänhoitajat ovat ilmastosankareita, kun he kasvattavat meille puhdasta kotimaista ruokaa, sitovat hiiltä pelloillaan ja kasvavissa metsissään. Paljon on toki tehtävissä. Saaristomeren valuma-alueella on todella hyvät kokemukset kipsin levittämisestä pelloille. Hallitus on budjetissaan varannut rahaa tämän hankkeen jatkolle. Hallitus haluaakin vähentää tämän kautta Itämeren ravinnekuormitusta, vahvistaa vesien ja merenhoidon suunnitelmien toimeenpanoa ja edistää siirtymää kiertotalouteen.

Liian moni suomalainen kärsii huonosta sisäilmasta myös julkisissa tiloissa. Liian moni on menettänyt mahdollisuuden tehdä työtä sisäilmaongelmien ja altistusten vuoksi. Hallituksen tavoitteena on tervehdyttää julkisia rakennuksia ja tehostaa kaikkien sisäilmasta oireilevien hoitoa ja kuntoutusta. Budjetissa toteutetaan valtioneuvoston kanslian vastuulla olevaa Terveet tilat 2028 -toimenpideohjelmaa, jolta odotan kovasti konkreettisia tuloksia. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Nyt näyttää siltä, että edustaja Kinnusen puheenvuoro kiihottaa mieliä niin paljon, että on syytä avata debatti. Nouskaa seisomaan, painakaa V-kirjainta. — Ympäristövaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Sipilä, olkaa hyvä.

17.44 Juha Sipilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Nuo opposition muutosehdotukset ovat muutaman prosentin luokkaa tästä ympäristöministeriön hallinnonalan budjetista, joten voitaneen sanoa, että ympäristöministeriö on onnistunut laatimaan sellaisen budjetin, joka saa laajan kannatuksen täällä eduskunnassa. Vielä valtiova-

Budjetin alikohta PTK 151/2021 vp

rainvaliokunta esittää siihen 2,2 miljoonan lisäyksiä, jotka osin kattavat myöskin niitä esityksiä, joita täällä opposition listalla on, joten voidaan sanoa, että tässä on onnistuttu hyvin.

Keskustalle tärkeitä asioita voisi nostaa muutaman. Ministeri mainitsi tämän öljylämmityksestä luopumisen 29 miljoonaa elikkä 19,5 miljoonaa enemmän kuin viime vuonna. Samoiten kotitalousvähennystä nostetaan sillä tavalla, että myöskin sillä tuetaan öljystä luopumista. Vesien ja ympäristönhoidon edistämiseen 20,5 miljoonaa, terveisiin tiloihin, [Puhemies koputtaa] ravinteiden kierrätykseen ja niin edespäin. Erittäin hyvä ja onnistunut budjetti.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Elo.

17.45 Tiina Elo vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hienoa, että tällä talousarviolla hallitus jatkaa myös ensi vuonna määrätietoista työtä ilmastonmuutoksen torjumiseksi ja luontokadon pysäyttämiseksi, ja erityisen hienoa on, että luonnonsuojelun rahoitus jatkuu edelleen korkealla tasolla. Samoin on tärkeää, että kiertotalousohjelman toimeenpanoon nyt satsataan.

Mutta on selvää, että me ei päästä näihin hiilineutraalisuustavoitteisiin ilman kuntia. Niiden toimien varassa arvioidaan olevan 50 prosenttia Suomen päästövähennystavoitteista. Kuntaliitto nosti ympäristövaliokunnan kuulemisessa huolen siitä, että kannustimet kuntien siirtymisessä hiilineutraaliin kiertotalousyhteiskuntaan ovat osin pirstaloituneita ja ennakoimattomia eivätkä kaikilta osin vastaa kuntien ilmastotoimien suuruusluokkaa, niin että tässä meillä selvästi on vielä parantamisen varaa. Ja nostan vielä sen, että erityisesti kestäväällä kaupunkipolitiikalla on suuri merkitys suomalaisten hiilijalanjäljelle ja sillä, että me onnistutaan kaupunkien kanssa kumppanuudessa ilmastoratkaisujen vauhdittamisessa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Peltokangas.

17.46 Mauri Peltokangas ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Kun tässä nyt kokonaisuudesta on kysymys, niin heittäisin ilmoille tällaisen kysymyksen. Haluaisin, arvoisat hallituspuolueiden edustajat, kysyä teiltä sitä, että mikäli Suomi olisi ollut mukana siinä Euroopan unionin 2050-kehityksessä, niin olisiko maapallon ilmasto tuhoutunut, kun kuulostaa vähän siltä, että Suomen pitää olla se 2035 elikkä maailman kunnianhimoisin tässä, muutoin maapallo tuhoutuu. Ainakin ministerin puheista saa sellaisen käsityksen. Haluaisin kysyä lähinnä sitä, että kuka veti sen ässän hihasta. Kuka katsoo peiliin ja veti sen ässän hihasta, että nyt mennään tällä? [Juha Sipilä pyytää vastauspuheenvuoroa] Ja lisäkysymyksenä siihen — koska tiedän jo valiokunnan puheenjohtajan vastauksen etukäteen — [Jari Myllykoski: Miksi kyselet?] eikö suomalainen teollisuus osaa innovoida ilman, että meidän pitää olla kunnianhimoisempi kuin koko maapallo. Eli eikö suomalainen teollisuus osaa innovoida ilman tätä kunnianhimoista tavoitetta? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Sipilä.

17.47 Juha Sipilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Jos me täytämme tuon EU:n 55-paketin velvoitteet, niin me olemme hiilineutraali meidän tavoitteen mukaisesti. Me emme oikeastaan käytännössä tarvitse mitään lisätoimia sen eteen. Eli tämä minusta on ihan turhaa puhetta siitä, että me oltaisiin näillä oman hiilineutraaliustavoitteen

Budjetin alikohta PTK 151/2021 vp

lisätoimilla vaarannettu jotenkin suomalainen teollisuus. [Mauri Peltokangas: Miten kävi turpeelle?] Mutta monta kertaa tässä salissa olen nostanut esille myöskin ilmastomuutoksen vastaisten toimien mahdollisuuksia suomalaiselle teollisuudelle. Aion nostaa näitä esille tuossa pidemmässä puheenvuorossani. Suomesta voi tulla vihreän öljyn vientimaa, jos me toimimme nyt tässä tilanteessa oikein. Se muuttaa suomalaisen työn ja työllisyyden aseman aivan toiseksi, jos me vain tartutaan nyt niihin mahdollisuuksiin, mitä meillä on edessä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Talvitie.

17.49 Mari-Leena Talvitie kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ympäristöpuolella on tosiaankin tälle vuosikymmenelle hyviä mahdollisuuksia, ja kiitosta on syytä antaa siitä, että kiertotaloutta vauhditetaan, ja myöskin siitä, että viime kaudella käynnistetty Terveet tilat eli työ sisäilmaongelmien ratkaisemiseksi jatkuu.

Hyvää ovat myöskin panostukset Helmi- ja Metso-ohjelmiin sekä kansallispuistoverkostoon. Harmittavaa on, että kun pilaantuneet maa-ainesalueet saatiin kartoitettua, niin rahaa ei nyt ole siihen puhdistustyöhön sillä tavalla kuin oletettiin.

Tärkeää, kuten ministerikin mainitsi, on tämä ympäristölupien nopeampi käsittely, ja hyvä, että ely saa sinne panostuksia.

Mutta sitten kaksi kysymystä ympäristöministerille:

Toinen liittyy tähän asuntopoliittiseen selontekoon, jota on odotettu koko vuosi, sitä, että eduskunta saa sen käsittelyyn, ja parlamentaarinen työ päättyi jo vuosi sitten.

Ja toinen on tämä maarakennuslain uudistus, josta tuli yli 400 lausuntoa, ja omalla alueellakin [Puhemies koputtaa] Pohjois-Pohjanmaa yksimielisesti päätti, että antaa lausuntona, että uudistus pitäisi keskeyttää.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kiljunen, Kimmo.

17.50 Kimmo Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Peltokangas heitti ilmoille teesin, että ilmastokriisin suhteen ei kannata Suomen olla kunnianhimoinen. [Mauri Peltokangas pyytää vastauspuheenvuoroa] Ylipäättään ihmettelen vähän tätä perussuomalaisten asennoitumista tähän ilmastokriisiin sillä argumentilla, jonka kyllä ymmärrän, että Suomi yksin ei tätä ilmastokriisiä ratkaise. Me tiedämme, että suurimmat fossiilisten päästöjen lähteet ovat Yhdysvallat, Kiina, Venäjän kaltaiset maat, jolloin niiden teot tietysti ovat tässä erittäin olennaisia. Mutta, edustaja Peltokangas, Euroopan unioni ja Suomi näyttävät mallia, ja tekemällä näin me voimme edellyttää toimia niiltä, joiden toimet todella ovat ratkaisevia. Ilman sitä me olemme sanavallattomia näissä asioissa. Sen takia tässäkin suhteessa, kun edustaja Zyskowiec tänään puhui teoista ja sanoista, sanoista ja teoista, kyllä sanojen täytyy olla sitten tekojen mittaisia tai tekojen täytyy olla sanojen mittaisia. Ei me voida vaatia muilta sitä, mitä me emme ole valmiita tekemään itse.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Peltokangas.

17.51 Mauri Peltokangas ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Edellisessä puheessani tarkoitin kyllä jotain muuta. Tarkoitin kysyä sitä... Tai muotoilenpa tämän näin: Ovatko ne Euroopan maat, jotka ovat sitoutuneet 2050-tavoitteeseen, jollain tavalla

Budjetin alikohta PTK 151/2021 vp

heikompia, tyhmempiä tai muuten vaan eivät ole hoksanneet sitä valtavaa mahdollisuutta, mistä te koko ajan puhutte? [Kimmo Kiljunen: Valiokunnan puheenjohtaja vastasi tähän!] Voisin sanoa tähän, että jos me olemme maailman kunnianhimoisimpia, niin kyllä meidän pitäisi osata silloin miettiä, onko se varmasti etu. [Perussuomalaisten ryhmästä: On se etu, muttei Suomen etu!] Ja vielä korostan sitä, että koska yrityksemme osaavat kyllä innovoida etukäteen ilman tällaisia kunnianhimoisia tavoitteita, niin kyllä tämä homma on nyt pikasen lähtenyt meillä lapasesta, ja toivoisin, että vähän himmattaisiin niistä remmeistä, ettei tämä touhu mene ihan hulluksi.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Sirén.

17.52 Saara-Sofia Sirén kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hiilineutraali kiertotalousyhteiskunta todellakin on hyvä yhteinen tavoite, jossa tämän pääluokan osalta on paljon hyvääkin. Tietenkin on välttämätöntä nostaa esille se ristiriita, että hallituksen esittämät päästövähennyskeinot eivät ole riittäviä suhteessa niihin tavoitteisiin, jotka hallitus on itse itselleen ilmastopolitiikan osalta ja hiilineutraalin kiertotalousyhteiskunnan osalta asettanut. Yksi esimerkki on turvepeltojen rooli, jossa kosteikkoviljely ja metsitystuki ovat hyviä uusia lisäyksiä, mutta kun samaan aikaan turvepeltojen raivausta jatketaan, niin kokonaisuus ei ole ihan oikean suuntainen.

Kysyisin kestävän kehityksen budjetoinnista, joka Petteri Orpon valtiovarainministeriäkaudella aloitettiin. Mistä johtuu, että hallitus ei ole laajentanut ja vahvistanut tätä hyvää välinettä kestävän kehityksen edistämiseksi, niin että meidän budjettimme aidosti ohjaisi kestävän kehityksen tavoitteisiin?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Lohikoski.

17.53 Pia Lohikoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Asumisen kalliista hinnasta puhuttiin täällä hetki sitten. Siksi tarvitaan lisää kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja, siksi tarvitaan asumisneuvontaa. Asumista ei myöskään voida jättää vain markkinoiden hoidettavaksi. Asuntomarkkinat ja asuntojen rakentaminen ovat jo vuosia pyörineet liiaksi asuntosijoittajien ehdoilla. Siksi asuntorakentaminen on keskittynyt nyt yhä pienempiin asuntoihin, jotka palvelevat tutkijoiden mukaan enemmän sijoittamisen tuotto-odotuksia kuin asunnon hakijoiden tarpeita.

Toisin kuin edustajat Zyskowicz täällä äsken väitti, ei kokoomuksen esitys asumistukien leikkaamisesta anna mitään takeita siitä, että vuokrataso laskisi. Pienituloisten asumisen tukien leikkaamisen sijaan hallitus vastaa ensi vuoden budjetissa voimakkaasti asumisen kallistumiseen. Kohtuuhintaisen asumisen korkotukivaltuuden kaikkien aikojen ennätystaso, lähes 2 miljardia, on hieno saavutus. Nyt päätetty taso mahdollistaa noin 10 000 uuden kohtuuhintaisen asunnon rakentamisen ensi vuonna, ja tästä on syytä olla ylpeä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Taimela.

17.54 Katja Taimela sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Erityisen tyytyväisenä budjetista 2022 ympäristöministeriön hallinnonalalta voin mainita Metsähallitukselle kohdistetun erillisrahoituksen, josta suurin osa on osoitettu luonnon virkistys- ja matkailualan infran kunnostukseen ja uudistamiseen. Niin kuin me kaikki tässä salissa tiedäm-

Budjetin alikohta PTK 151/2021 vp

me, luontokohteiden kysyntä on ollut voimakkaassa kasvussa ja näille rahoille on jatkosakin iso, iso tarpeensa.

Ministeri Karille toivon kovaa tahtoa siihen työhön, että Saaristomeri saadaan pois HELCOMin listalta — Saaristomeri kun on viimeinen hotspot-kuormituslähde tuolla listalla, ja se on todellinen häpeäpilkku.

Varsinainen kysymykseni ministerille kohdistuu sisäilmaongelmista kärsivien auttamiseen ja tukemiseen. Niin kuin me tässä salissa tiedämme, kyseisen hankkeen loppuraportti on valmistunut. Mitä kaikkia siitä vielä pystymme tämän hallituskauden aikana toteuttamaan ministerin mielestä?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kankaanniemi.

17.55 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeriltä kysyisin tästä asuntopoliittisesta ohjelmasta. Eduskunta edellytti sitä viime vuoden loppuun mennessä annettavaksi eduskunnalle tarkastusvaliokunnan mietinnön pohjalta noin kolme vuotta sitten. Missä viipyy ja miksi viipyy?

Toinen kysymys: Kaavoitus- ja rakennuslakiuudistus on käynnissä. Siihen tuli aivan tyrmäävät lausunnot kautta maan. Mitä tapahtuu sille nyt jatkossa?

Sitten totean tästä ilmastofanatismista, mikä on muuttunut ihan uskonnolliseksi touhukseksi tässä maassa. Meillä valtiovarainvaliokunnassa eräs asiantuntija varoitti tästä liian nopeasta Suomen etenemisestä, liiasta kunnianhimosta, että se johtaa virheinvestointeihin, vanheneviin järjestelmiin, jotka eivät ole ilmaston kannalta positiivisia, ja sitten ne ovat vielä kalliita. Ja nythän näemme, että turpeella, sähköllä ja niin edelleen on ajettu ihmiset ahdinkoon. Eikö olisi aika muuttaa suuntaa?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Eestilä.

17.57 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt ei lamppu syttynyt.

No nyt, arvoisa puhemies, nyt sytty lamppu. [Puhemies: Kyllä!] — Tarkoitus oli vain käyttää puheenvuoro, että jos tämä päästöoikeuden hinta jää pysyvästi noinkin korkealle, missä se nyt on, 80—90 euroon, niin se ensinnäkin asettaa aikamoisia vaatimuksia suomalaiselle ja eurooppalaiselle teollisuudelle — ne saattavat olla jopa ylipääsemättömiä. Ja on selvä vuoto, että teollisuutta, esimerkiksi alumiinin valmistusta, lähtee valumaan Kiinaan, ja tästä suomalaiset yritykset ovat jo aika huolissaan.

Ja toinen huomio on se, että saattaa olla näin, että Fit for 55 -paketti on rakennettu väärällä päästöoikeuden hintatavoitteella, niin että tässäkin eduskunnan kannattaa maltillisesti suhtautua näihin asioihin ja analysoida.

Mutta varsinainen kysymys ja huomio ministerille on se, että Siilinjärven Yaran tehtaila on jo ympäristölupa seissyt lähes kolme vuotta ja tämä tehdas haluaisi laajentua. Ja kuten tiedämme, yksityiset investoinnit ovat Suomen suurin ongelma, koska niitä on liian vähän, niin että toivoisin ministerin kiinnittävän huomiota tähän, että tämä ympäristölupa saadaan kuntoon ja Yara pääsee laajentamaan.

Budjetin alikohta PTK 151/2021 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Honkonen.

17.58 **Petri Honkonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Mitä tulee tähän edustaja Peltokankaan puheenvuoroon: Aikanaan, kun Suomessa vapautettiin matkapuhelinverkkojen sääntelyä, puhelinverkkosääntelyä, luotiin tämä alusta Nokian-klusterin kasvamiselle, mistä edustaja Sipilä voi varmasti kertoa lisää, ja aivan huikea menestystarina syntyi, ja samanlaisia tarinoita on muuallakin. Ja nyt samalla tavalla annetaan tällä ilmastosääntelyllä impulssi teollisuudelle, yrityksille, jotka luovat ratkaisuja ja luovat uusia menestystarinoita Suomen teollisuudelle, luovat työtä ja toimeentuloa.

Kysymys ministerille aivan toisesta aiheesta: Tuolla jaoston kuulemisessa kävi ilmi, että nämä jäteveden puhdistusinvestoinnit ovat kunnille yhä vaikeampia. 70—80-luvuilla rakennettiin paljon jätevedenpuhdistamoita, jotka ovat vanhentuneita, eivät täytä näitä nykyisiä ympäristölupavaatimuksia, mutta ei ole olemassa avustuksia. Ympäristöministeriö, valtio, ei nykyään avusta kuntia ja kaupungeja näissä investoinneissa. Kuinka ministeri näkee: tulisiko jatkossa alkaa jälleen avustamaan näitä [Puhemies koputtaa] jätevedenpuhdistusinvestointeja?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Pitko.

17.59 **Jenni Pitko vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on kehuttu näitä Helmi- ja Metso-ohjelmia, kuten tässä valiokunnan lausunnossa myös, ja valtiovarainvaliokunnan mietinnössä on myös todettu, että lisää panostuksia tarvitaan tulevaisuudessa, jotta luontokato aidosti saadaan pysäytettyä.

Haluan nostaa tässä myös toisen asian, mikä olisi tärkeää huomioida, eli sen, että samaan aikaan, kun me suojelemme valtion rahoilla yksityisillä mailla näitä kohteita, [Mauri Peltokankaan välihuuto] niin valtio hakkaa samoja suojeluarvoja vastaavia metsiä niin Etelä-Suomessa kuin etenkin Pohjois-Suomessa, jopa luonnontilaisia aarniometsiä. Tänäkin syksynä näin on käynyt esimerkiksi Suomussalmella ja Taivalkoskella. Metsähallitukset ovat toki eri hallinnonalaa, mutta yhtä kaikki kyse on valtion budjetista. Eikö olisi järkevää rahankäyttöä se, että emme hakkaisi näitä samoja suojeluarvoja sisällään pitäviä metsiä. Toivon, että kaikki hallinnonalat [Puhemies koputtaa] sitoutuisivat luontokadon pysäyttämiseen, ja kysyisinkin ministeriltä, voisiko tämmöistä kartoitusosaamista... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylityttyä]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Myllykoski.

18.00 **Jari Myllykoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia ensinnäkin siitä, että meidän luonnonsuojelurahoituksemme taso on säilymässä. Se on tosi tärkeätä, että me pystytään Metso- ja Helmi-ohjelmat pitämään ja — yhtenä erityisenä asiana — tietysti meidän vesilintujemme elinolosuhteita parantamaan. Siellä on uhanalaisia lajeja, joita meidän tulee tehokkaasti suojella. Menee kyllä menetelmänä toisen ministeriön puolelle, mutta tässä kohtaa ympäristöpuolella on tehty oikeita ratkaisuja.

Mutta se, mistä haluan kysyä, on se, minkä tässä edustaja Kinnunenkin otti esille. Olen tosi huolissani, kuinka meidän vihreä siirtymä voi toteutua, jos meidän lupamenettelyt ovat niin kankeita, mihinkä edustaja Eestilä viittasi: kolme vuotta ja niin edelleen. Meillä pitää olla jänkevä, notkea, todella täsmällinen, ympäristöä kunnioittava lupajärjestelmä, mutta

Budjetin alikohta PTK 151/2021 vp

meille ei tule investointeja, jos meillä lupaprosessit kestävät vuodesta toiseen. Ja kysynkin ministeriltä, mitä teemme tälle.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ledamot Ollikainen, ja sen jälkeen ministeri vastaa.

18.02 Mikko Ollikainen r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Det finns många bra delar i miljöministeriets budgetförslag kring klimatåtgärder och naturens mångfald och, som det har kommit fram här, kring vattendragen också, kring Skärgårdshavet — väldigt, väldigt bra. Också det här som kom upp kring tillstånden och snabbare behandlingar är jättebra.

Då det gäller det här med med natur- och friluftsleder så är det någonting som coronan har fört med sig att bland annat barnfamiljer har letat sig mycket ut. Att sedan medlen kanaliseras dit i framtiden är en fin och bra sak.

Kunnilla on keskeinen rooli hiilineutraalin kiertotalouden tavoitteiden saavuttamisessa. Niiden toimien varassa arvioidaan Suomen päästövähennystavoitteista toteutuvan yli 50 prosenttia. Kysyisin ministeriltä: millaisilla konkreettisilla tavoilla kunnat voisivat osallistua teidän näkemyksenne mukaan ilmastotekoihin, ja millainen on kuntapäätäjien tahtotila osallistua talkoisiin kestävän kehityksen näkökulmasta?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja nyt ministeri Kari, 2—3 minuuttia.

18.03 Ympäristö- ja ilmastoministeri Emma Kari: Arvoisa puhemies! Kiitos kaikille edustajille hyvistä kysymyksistä ja tärkeistä puheenvuoroista. On hieno nähdä, miten suomalainen luonnonsuojelu ja yhteinen vastuu planeetan tilasta tässä salissa puhututtaa. Ehkä alkuun haluaisin kiittää ympäristövaliokunnan puheenjohtajaa, joka jälleen viisaasti puhui siitä, miten selkeä, suunnitelmallinen, pitkäjänteinen ilmastopolitiikka on nimenomaan suomalaisen yrityselämän etu, ja tämä on se viesti, joka itsellenikin vahvasti suomalaisilta yrittäjiltä tulee. Suomalainen teollisuus, suomalainen tuotanto, on verrattain puhdasta, ja silloin kun meillä on tiukat ilmastokriteerit, nimenomaan suomalainen osaaminen tästä hyötyy.

Edustaja Kinnunen nosti esiin ympäristöystävällisten valintojen tukemisen, ja juuri tässä erityisesti tämä öljylämmityksestä luopumisen tukeminen on merkityksellinen asia. Tässä puhutaan 1,5 miljoonan tonnin hiilidioksidipäästöjen vähentämisestä vuodessa, mikä vastaa lähes 3:a prosenttia Suomen kokonaispäästöistä, eli tämä on merkityksellinen asia. Valiokunnan varapuheenjohtaja nosti esille kaupunkien merkityksen, ja juurikin näin, ja tässähän myös hallitus on linjannut sen, että kunnille tulee velvollisuus tehdä ilmastosuunnitelmia, joissa kunnat luovat polun siihen, miten he näistä tavoitteista kiinni pitävät.

Sekä edustaja Talvitie että edustaja Kankaanniemi kysyivät asuntopoliittisesta selonteosta, ja tämä on juurikin tulossa hallituksen käsittelyyn.

Sen lisäksi kysyttiin myös tästä kaavoitus- ja rakennuslaista. Tässä tosiaan lausuntokierros on juuri päättynyt, lausuntoja on massiivisesti. Tämä lausuntopalaute tullaan käymään huolellisesti läpi ja näihin palautteisiin perehdytään.

Budjetin alikohta PTK 151/2021 vp

Tämän lisäksi edustaja Taimela kysyi Saaristomeren valuma-alueesta, joka tosiaan on Suomen hotspot. Me olemme juuri käynnistäneet Saaristomeri-ohjelman, jossa etsitään ratkaisuja näitten ongelmien korjaamiseksi.

Lisäksi tuli useitakin kysymyksiä liittyen yleisesti Suomen ilmastotavoitteisiin. Täytyy sanoa, että hallituksen ilmastotavoite, totta kai, ei nojaa poliitikkojen mielipiteisiin, se nojaa tämän maan johtavien ilmastotutkijoiden, johtavien asiantuntijoiden, näkemyksiin siitä, miten Suomi kantaa vastuuta ilmastokriisin torjumisesta ja miten me kannamme oman osamme Pariisin ilmastopimuksen tavoitteiden saavuttamisesta — ei enempää eikä vähempää. [Saara-Sofia Sirénin välihuuto] — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja jatketaan debattia. — Edustaja Malm.

18.06 Niina Malm sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtion budjetilla edistetään ensi vuonna ilmastoviisasta teollisuutta, työpaikkoja ja taloutta. Siksi on vähän nurinkurista, että osa tässä salissa ei halua Suomen olevan edelläkävijä ilmastomuutoksen vastaisessa taistelussa, koska kansainvälisistä pöydistä nauretaan jo ulos niitä, jotka tulevat heikon ilmastopolitiikan maista. Sellaisten maiden innovaatioita ja tuotteita ei kukaan tule ostamaan tulevaisuudessa. Tarvitaan puhtaita ja ilmastokestäviä ratkaisuja, ja niitä etsitään kaikkialla. Kiinan kurssimuutos on tässä merkittävä signaali. Takertumalla menneeseen — ja todella me sinne menneeseen vielä päädymme, jos tämä tie valitaan — me tuhoamme Suomen kilpailukyvyn tulevaisuudessa. Siksi kysyisinkin ministeriltä: eikö meillä juuri ole kaikista eniten saatavaa täällä teknologian ja teollisuuden saralla myös kilpailukyky mielessä?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Puisto.

18.07 Sakari Puisto ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Tietysti Suomen pitää olla mahdollisimman innovaatiokykyinen, mutta sitä paremmalla syyllä pitää myös kiinnittää huomiota erilaisiin lisäkustannuksiin.

Otin tämän puheenvuoron, koska esittelypuheenvuorossa ja myös budjettikirjassa otettiin esiin Itämeren hyvä tila ja se, että se on saavutettu. Tämähän on helpommin sanottu kuin tehty. Näin on luvattu aikaisemminkin. Edelleen tässä todetaan, että ympäristöriskit on tunnistettu ja ne hallitaan. Nythän Itämeren ympäristössä usein puhutaan, juuri niin kuin tässäkin keskustelussa, ravinnepäästöistä ja rehevöitymisestä, mutta siellähän on toinenkin ongelma, nimittäin ammuksien ja kemialliset aineet, mitä on upotettu toisen maailmansodan jälkeen. Niitähän on vaikea nostaa ylös, koska ne ammuksien ovat hauraita ja ne voivat levitä. No, toisaalta ei niitä oikein voi jättää sinnekään. Nyt kun tässä budjettikirjassakin sanotaan, että ympäristökuormituksen ja vaarallisten aineiden kulkeutumisen vähentäminen edellyttävät valtioiden rajat ylittävää yhteistyötä, niin vaikka te olette ollut vasta vähän aikaa ministerinä, [Puhemies koputtaa] niin oletteko te kiinnittänyt tähän huomiota? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja Kiuru.

18.08 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Metsähallitus ylläpitää noin 300:aa autiotupaa. Autiotuvat ovat kansallispuistojen maisemaan kuuluva

Budjetin alikohta PTK 151/2021 vp

olennainen osa. Ne ovat kulttuuriperintöä ja retkeilyperintöä, ja autiotuvat ovat meille kaikille vapaasti käytettävissä. Vaellusreitit sitoutuvat hyvin pitkälle autiotupaverkostoon ja sitä kautta ehkäisevät luonnon kulumista, kun ei synny ylimääräisiä vapaita polkuja.

Vuonna 2017 kiireellistä korjausvelkatarvetta oli 45 prosentilla tuvista. Viime vaalikaudella kahdessa eri valiokunnan mietinnössä lisättiin korvamerkattua rahaa autiotupaverkoston ylläpitoon, mikä oli hieno asia, ja edellinen hallitus ja myös tämä hallitus ovat kiittävästi pitäneet kansallispuistoasiaa yllä. Kysyn: onko tämä korjausvelka-asia missä tilanteessa tällä hetkellä, ja kuinka hyvin ministeri tuntee autiotupaverkostomme [Puhemies koputtaa] — onko henkilökohtaista tuntumaa? [Emma Kari: Kyllä on!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Hopsu.

18.09 Inka Hopsu vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jatketaan mielellään kuppilassa autiotuvista keskustelua kaikkien kanssa, että missä on vierailtu. — Eduskunnassa perustettiin tänä vuonna Saaristomeri-ryhmä, jonka tarkoituksena on edistää toimenpiteitä, joilla Saaristomeren valuma-alueen ravinnetilannetta muutetaan siten, että alue poistuu helpommin hotspot-listalta seuraavan viiden vuoden aikana. Sama tavoite on myös hallituksella.

Saaristomeren valuma-alueen maatalouden kuormitus on syntynyt useiden vuosikymmenten aikana, ja tällä hetkellä peltoja pitäisi käsitellä 150 000 hehtaaria nopeavaikutteisella maanparannusaineella. Nyt on varauduttu 16 000 hehtaariin, ja lisäksi on määrärahat 65 000 hehtaariin. Sekä valiokunta että minä ja täällä salissa useampi muukin ovat nostaneet tämän ja toivoneet tähän vauhtia.

Lisäksi haluan kiittää näistä valtiovarainvaliokunnan tekemistä lisäyksistä ympäristökasvatukseen ja ympäristöjärjestöille, kuten BirdLifelle, [Puhemies koputtaa] ja luonnonvaraisten vahingoittuneiden eläinten hoitoon.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, ja nyt edustaja Kontula.

18.10 Anna Kontula vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hienoa, että Metso jatkuu ja että se on saanut Helmin rinnalleen. Nämä toimet eivät kuitenkaan riitä pysäyttämään lajikatoa. Päinvastoin tilanne näyttää vain pahenevan.

Ajattelen, että me tarvittaisiin näiden luonnolle rauhoitettujen alueiden rinnalle huomattavasti raskaampaa ja systemaattisempaa toimintaa myös niillä alueilla, joita ihminen asuttaa. Tarkoitan tällä esimerkiksi aidanteiden palauttamista peltojen reunalle, ehkä myös avo-ojien, tarkoitan tällä tienvarsien jättämistä niitty- ja ketolajeille, tarkoitan viherrakentamista ja viherkaavoitusta kaupunkeihin. Jos liikutte tuolla, näette, kuinka ihmiset pystyvät ötökkähotelleja ja perustavat pihapiiriinsä mininiittyjä. Meillä on aika iso kannatus ihmisten keskuudessa tällaiselle toiminnalle, paremmalle elämiselle rinnakkain, ja tämä voisi olla se täydentävä palikka, joka ei meillä vielä oikein ole kunnossa. Mutta se vaatii myös resursseja.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Heinäluoma.

18.11 Eveliina Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ympäristöministeriön toimiala koskettaa tämän tärkeän ilmastomuutos- ja ympäristöpolitiikan lisäksi

Budjetin alikohta PTK 151/2021 vp

erittäin tärkeää asuntopolitiikkaa. Ja se, jos mikä, koskettaa aivan kaikkia tavallisia suomalaisia, ja siksi haluankin kiittää ministeri Karia siitä, että olette viemässä eteenpäin tätä asumisneuvonnan lakisääteistämistä, koska ei voi olla niin, että ihminen saa asumisneuvontaa riippuen siitä, asuuko ARA-kohteessa vai yksityisessä vuokra-asunnossa. Tämä tilanne ei ole oikeudenmukainen, ja siksi lakisääteistäminen on tärkeä hanke. Erittäin iloinen olen myös siitä, että näitä kohtuuhintaisten asuntojen rakentamisia edistetään korkotukivaltuuksien korottamisella, ja ihmettelen vähän, miksi tämä perussuomalainen puolue on näin hiljaa tästä asuntopolitiikasta. Voisi välillä, kohtuullisen oppositiopolitiikankin nimissä, kehua hallitusta silloin, [Puhemies koputtaa] kun tehdään hyviä asioita.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Oliko edustaja Huru?

18.13 Petri Huru ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! En nyt puhu asuntopolitiikasta vaan puhun täällä aikaisemmin esillä olleista luontokohteiden lisäyksistä, joita hallitus politiikassaan toteuttaa. Niihin liittyen kysyisin — lähinnä rahoittamiseen liittyen, josta ympäristövaliokuntakin Sallan kansallispuiston lausumassaan mainitsi — vapaaehtoisen käyntimaksun selvittämisestä. Mikä on ministerin kanta asiaan, aiotteko selvittää asiaa?

Toinen kysymykseni koskee valkuposkivanhan ja niiden aiheuttamia tuhoja. Nythän ne käsitellään Varsinais-Suomen elyssä, ja hanhinyrkin raportti mainitsee selvitettäväksi korvauskäsittelyn siirtämisen VARELYstä Pohjois-Karjalan elyyn. Miten tämä edistyy?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kinnunen.

18.14 Mikko Kinnunen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Liikenteen päästövähennykset voidaan toteuttaa kasvattamatta autoilun kuluja. Suomi on pitkien etäisyyksien harvaan asuttu maa, ja henkilöautoja tarvitaan jatkossakin. Päästöt vähenevät nykyvauhdilla jo ajateltua nopeammin, samoin sähkö- ja hybridautojen kauppa on ollut odotettua nopeampaa. On tarve tuottaa biokaasua ja muita bio- ja synteettisiä polttoaineita. Myöskään vetyä ei pidä sulkea pois päästöttömistä polttoaineista. Tämä riippuu tietenkin myös autonvalmistajien kehitystyöstä. Kysyn ministeri Karilta: olemmeko saamassa pannonuksia biokaasuun ja vetyyn?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kankaanniemi.

18.15 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensin edustaja Heinäluomalle totean, että juurihan edellisessä puheenvuorossani peräänkuulutin tätä asuntopoliittista selontekoa, jotta pääsisimme täällä keskustelemaan tästä todella tärkeästä asiasta. [Eveliina Heinäluoma: Nyt on paikka keskustella!]

Mutta tähän edustajaa Malmin puheenvuoroon viitaten, oletteko te varoittaneet Ruotsia — Ruotsin hiilineutraalisuustavoitevuosi on 45, kun meillä on 35 — että Ruotsi nyt taantuu ja jää muiden investointien saamisessa huonompaan asemaan, jos se ei ole niin älyttömän kunnianhimoinen kuin Suomi? [Niina Malmin välihuuto] Ja sitä paitsi kyllä näihin Suomeen ajateltujen suurten lupausten toteutumiseen on aika lailla varaa esittää myös huomioita siltä osin, että meillä on tiukka sääntely, meillä on kallis kustannustaso. [Niina Malm pyytää vastauspuheenvuoroa] Meillä on paljon sellaisia ilmastoon ja muihin liitty-

Budjetin alikohta PTK 151/2021 vp

viä tekijöitä, jotka eivät ole niin houkuttelevia, [Puhemies koputtaa] että Suomeen niitä vyöryisi. [Inka Hopsu: Ei pelkät kriteerit!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Malm.

18.16 Niina Malm sd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Kun tässä nyt otetaan tämä Ruotsi tapetille, niin terästeollisuutta on niin Suomessa kuin Ruotsissa. Molemmilla on tavoitteita vetyteknologiaan. Molemmilla on myös mahdollisuuksia päästä niihin. Terästeollisuudessa asiakkaat vaativat päästöarviot per valmis tonni, ja kun meillä Suomessa sitä terästä tehdään, niin ne ovat huomattavasti pienemmät kuin muualla maailmassa. Ja tämä on se peruste, minkä takia meidän täytyy tehdä ja antaa mahdollisuudet myös yksityiselle sektorille tehdä ne investoinnit, jotta he voivat viedä omaa tuotantoaan eteenpäin, jotta heillä on sellaiset tuotteet, joita sitten maailmalla halutaan ja joita myös ostetaan. Tällä hetkellä se on vielä mahdollista, mutta jos palataan taaksepäin, niin tuskinpa sitten on, jos ne meidän päästöarviot alkavat olla sitä luokkaa kuin ne olivat 50 vuotta sitten, kun meitä kiellettiin koulussa, että terästehtaan ympärillä ei syödä salaattia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Talvitie.

18.17 Mari-Leena Talvitie kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On tosi hyvä, että hallitus nyt vihdoinkin viimein korottaa tätä kotitalousvähennystä ja myöskin mahdollistaa sen hyödyntämisen näihin energiaremontteihin. Kolmena vuonna kokoomus on esittänyt sitä vaihtoehtona avustustukijärjestelmälle, koska siinä olisimme säästäneet myöskin näitä hallinnon kuluja ja uusia tietojärjestelmiä.

Oli hyvä kuulla ympäristöministeriltä, että asuntopoliittisen selonteon käsittely etenee hallituksessa. Saamme sen varmasti sitten ympäristövaliokuntaan kevään kuluessa. Sitä valiokuntakin on jo odottanut. Toivottavasti siinä nyt pystytään tekemään painotuksia ja valintoja. Me kaikki tiedämme, että asumistuki vaikuttaa yleiseen vuokratasoon. Reilu kymmenen vuotta sitten valtion asumistukikulut olivat noin 0,7 miljardia, ja nyt ne ovat yli 2 miljardia. Ne kulut ovat reilun 10 vuoden aikana lähes kolminkertaistuneet. On selvää, että asumistukijärjestelmän remontointi [Puhemies koputtaa] on tarpeen tällä vuosikymmenellä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Sipilä.

18.18 Juha Sipilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Palaan vielä opposition väitteeseen liian kunnianhimoisesta ilmastopolitiikasta. Kun me kaikki olemme, ilmeisesti myöskin perussuomalaiset, sitoutuneet EU:n yhteiseen 2050-tavoitteeseen ja kun me teemme siinä oman osamme, niin Suomi suurin piirtein niillä toimilla, mitkä on siinä sovittu, on hiilineutraali vuonna 2035. Se johtuu siitä, että me ollaan tehty paljon, meillä on hyvässä kunnossa olevat hiilinielut täällä. Valiokunnan kuulemisissa, ja myöskin muissa kuulemisissa, missä olen teollisuutta haastatellut, kaikki ovat sitoutuneita sekä EU-tavoitteeseen että tähän Suomen 2035-tavoitteeseen ja nähneet sen suurena mahdollisuutena. [Petri Huru: Entäs kun Neste meni Rotterdamiin?] Mutta olen edustaja Kankaanniemen kanssa siinä samaa mieltä, että koko ajan meidän pitää olla tarkkana siinä, että me löydämme kustannustehokkaimmat tavat vähentää päästöjä ja lisätä nieluja.

Budjetin alikohta PTK 151/2021 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt edustajat oppositiosta, Eestilä ja Kankaanniemi. Ensinnäkin Eestilä.

18.19 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minun mielestäni tätä ilmastopolitiikkaa EU:ssa pitää pystyä rakentavasti myös arvostelemaan. Ja en olisi yhtä innokas sanomaan, että kaikki suomalaiset firmat ovat innoissaan jostakin Fit for 55 -paketista. Tässä on nyt käynyt niin, että kun niitä ilmaisia päästöoikeuksia on liian paljon otettu markkinoilta pois, se päästöoikeuden hinta on päässyt aivan liian korkeaksi. Koko Fit for 55 -paketti on rakennettu alhaisemman päästöoikeuden tavoitteen näkökulmasta.

Nyt kannattaa Suomessakin olla tarkkana, sillä meilläkin on 50 000 ihmistä välillisesti ja suoraan töissä metallinjalostuksen parissa, ottaen rauta pois siitä. Tämä on iso työllisyyskysymys Suomelle ja Euroopalle. Väärin mitoitettujen toimenpiteiden ei pitäisi maailmaa pelasta, ne vain siirtävät Kiinaan tuotantoa, mitä on tapahtunut jo viime vuosikymmenellä. [Niina Malmin välihuuto]

Minun mielestäni tämä ei ole millään tavalla ilmastovastaisuutta, vaan tällä tavalla pitää talouspolitiikkaa, ilmastopolitiikkaa ja Eurooppa-politiikkaa miettiä: ei yli-innokkaasti vastustaa, ei yli-innokkaasti todeta, että kaikki on hyvää. Näitä pitää koko ajan [Puhemies koputtaa] miettiä tarkkaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Kankaanniemi.

18.20 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Juuri näin pitää edetä: rauhallisesti, harkita jokainen toimenpide hyvin tarkkaan. Minä väitän, että Ruotsissa tehdään näin, ja siksi he ovat asettaneet vuoden 45 tavoitteeksi, kun meillä on 35. Me annamme siis 10 vuotta etuajo-oikeutta Ruotsille. Ja kuitenkin meillä on Euroopan ja maailman puhtain teollisuus. Tällä hallituksen politiikalla ajatte nykyisenkin teollisuuden ulos hiilivuotoina niihin maihin, [Niina Malmin välihuuto] joissa päästöistä ei paljon välitetä. Ei tämä ole vastuullista politiikkaa. Pitää tehdä harkitusti [Katja Taimelan välihuuto] ja sääntelyt rakentaa niin, etteivät jatku tämmöiset järjettömyydet, mitä edustaja Eestilä sanoi Siilinjärveltä. Ja vihreät ja hallitus ovat luomassa lisää. Esimerkiksi tällä kaavoitus- ja rakennuslailla pyritään byrokratiaa vain lisäämään. Tämä on aivan väärä linja.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Myönnän vielä vastauspuheenvuorot edustajille Taimela ja Elo, ja sen jälkeen ministeri vastaa.

18.22 Katja Taimela sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Menen asunto-politiikkaan niin kuin ajattelinkin, enkä provosoidu. Niin kuin edustaja Heinäluomakin, minä olen itse tosi tyytyväinen, että asumisneuvontaa tuetaan voimakkaasti tässä budjettiesityksessä, mutta jatkossa on kyllä pidettävä huoli siitä — mikä oli tämä valiokunnan jättämän lausumankin henki — että edellytetään asumisneuvonta vakinaistettavaksi ja säädetään se myös lakisääteliseksi toiminnaksi.

Sekin on ollut hyvää, että puurakentaminen ja vähähiilisen rakentamisen edistäminen on ollut vahvasti hallituksen tahtotila ja siinä on myös onnistuttu. Tätä työtä on myös voimakkaasti jatkettava. Tämän terveisen haluan myös nyt uudelle ministerille jättää.

Sen huolen haluan myös jakaa tässä budjettikeskustelussa, että rakentamisen kustannukset ovat edelleen valtavassa nousussa ja työvoiman saatavuus on muuttunut todella paljon

Budjetin alikohta PTK 151/2021 vp

vaikeammaksi. Se, että nämä kustannukset nousevat, tarkoittaa muun muassa, että myös valtion tukeman asuntotuotannon hinnat ovat korotuspaineessa, ja tästä syystä muun muassa tätä yhteishallintolakia nyt sitten on ministeriöstä ja hallituksen toimesta voimakkaasti kiirehdittävä, [Puhemies koputtaa] etteivät nämä maksut lankea vuokralaisten kontolle.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt vielä edustaja Elo ja sen jälkeen ministeri.

18.23 Tiina Elo vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy todella ihmetellä tätä perussuomalaisten jatkuvaa uhkakuvien maalailua Suomen ilmastotoimia kohtaan, [Toimi Kankaanniemi: Päinvastoin!] ja ajattelen, että se sama energia kannattaisi käyttää suomalaisten yritysten toimintaedellytysten vahvistamiseen [Petri Hurun välihuuto] muuttuvassa maailmassa yhdessä näiden yritysten kanssa.

Mutta, sitten puhemies, tähän asiaan, minkä haluan vielä nostaa eli luontokatoon: se etenee nyt nopeammin kuin koskaan ihmiskunnan historiassa. [Petri Huru: Joo, suojellaan kaikki!] Luontokadon pysäyttäminen ei ole realistista ilman ekologista kompensatiota. Siinähan luontohaitalle ja sen aiheuttamiselle asetetaan hinta, jolla haittojen kustannukset otetaan osaksi hankkeiden kokonaiskustannuksia. Eli silloin, kun luontoa vaurioittavaa toimintaa ei voida välttää, toiminnan haittoja on hyvitettävä suojelemalla luontoa ja parantamalla heikentyneitä elinympäristöjä toisaalla.

Ensimmäinen askel tähän ekologiseen kompensatioon on ottaa se osaksi luonnonsuojelulakia. Mutta ollakseen vaikuttavaa se pitäisi kuitenkin laajemmin ulottaa kaikkeen luontoa koskevaan lainsäädäntöön. Tästä kysyisin ministeriltä näkemyksiä, miten tätä edistetään.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Nyt ministeri pääseekin tuoreeltaan vastaamaan, ja sen jälkeen siirrymme puhujalistaan.

18.24 Ympäristö- ja ilmastoministeri Emma Kari: Arvoisa puhemies! Kiitän kaikkia edustajia hyvistä kysymyksistä ja huomioista.

Ehkä yleisesti tästä eurooppalaisten maiden ilmastopolitiikasta: Usealla Euroopan maalla on kuitenkin myös tiukemmat ilmastotavoitteet kuin Suomella, kuten esimerkiksi Saksalla ja kuten esimerkiksi Ruotsilla. Ruotsilla on tiukempi päästötavoite kuin Suomella, sillä Ruotsin tavoite on nollapäästötavoite, [Petri Hurun välihuuto] eli he eivät laske mukaan lainkaan hiilinielujaan toisin kuin me täällä. Eli kyse on laskentaerosta, ja kun lasketaan samalla tavalla, niin Ruotsin tavoite on itse asiassa tiukempi.

Edustaja Pitko kysyi tästä luonnon monimuotoisuudesta, biodiversiteettistrategiasta. Tosiaan Suomi on sitoutunut biodiversiteettistrategiaan EU:n laajuisesti ja myös sen tavoitteeseen suojella kaikki vanhat ja luonnontilaiset metsät. Tässä meillä käynnistyy työryhmätyö ensi vuoden alusta, miten nämä strategian tavoitteet Suomessa toteutetaan ja miten niitä viedään eteenpäin. Kun puhutaan luontokadon torjumisesta, niin tämä työ on äärimmäisen tärkeää.

Edustaja Malm puhui viisaasti meidän kilpailukyvyistä, ja juurikin näin: meidän kilpailukyky riippuu myös siitä, miten me voimme olla tarjoamassa niitä tulevaisuuden ratkaisuja, joita tällä hetkellä koko maailmaa etsii. Markkinat ovat valtavat. Tässä meillä on sekä osaamista että vahva ilmastopolitiikka, ja yhdistelmänä nämä ovat tulevaisuuden tekijöitä, joten juurikin näin.

Budjetin alikohta PTK 151/2021 vp

Edustaja Kiuru puhui autiotuvista. Ne ovat hyvinkin tuttuja — hieno asia meidän luonnonsuojelualueilla. Me olemme tosiaan tehneet ison satsauksen tällä kaudella siihen, että luonnonsuojelualueiden ja retkeilyrakenteiden korjausvelkaa saadaan pienennettyä, ja tavoite on tällä hallituskaudella saada kuitattua siitä suuri osa.

Edustaja Hopsu puhui Saaristomerestä. Tosiaankin Saaristomeri-työryhmä on lähtenyt käyntiin, ja olemme päässeet hyvään vauhtiin myös muun muassa tässä kipsin levittämisessä, jolla me pystymme vähentämään päästöjä Saaristomeren valuma-alueella. [Saara-Sofia Sirén: Ei ole ainoa keino!]

Edustaja Puisto puhui vesiensuojelun tehostamisohjelmasta. Ja tosiaan tässä me puhdistamme Itämeren vanhoja hylkyjä vaarallisista aineista, ja meressä olevien ammusten osalta lupaan viedä tätä viestiä eteenpäin — kiitos arvokkaasta puheenvuorosta.

Nyt jäi useita kysymyksiä jälleen vastaamatta, [Petri Huru: Valkoposket!] mutta palaan tähän seuraavassa puheenvuorossa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja nyt edustaja Myllykoski, puhujalistaan.

18.27 Jari Myllykoski vas: Arvoisa herra puhemies! Ilahduttavaa kuunnella ministerin vastauksia näihin, mutta vielä haluan palata kuitenkin ensin kiitoksiin siitä, kuinka mietinnössä on huomioitu valiokunnan näkemyksiä siitä, että luonnonsuojelun rahoituksen taso säilyy sillä tavoin, että me mahdollistetaan edelleen se positiivinen ennallistaminen luontoarvojen ja monimuotoisuutta tukevien toimien osalta. Se on pakko todeta.

Kaikkein suurimpana ongelmana tulevaisuuden osalta palaan siihen vastauspuheenvuorossanikin olevaan kysymykseen, eli kuinka me toteutamme vihreän siirtymän tässä maassa niin, että me voimme todellakin nauttia siitä hedelmästä, että meidän kunnianhimoiset tavoitteet täyttyvät siihen 2035:een mennessä, sillä ne eivät täyty, jos meidän lupaprosessit ovat puutteellisia, ahtaita ja valituksille liian herkkiä. Meidän pitää pystyä turvaamaan ja muuttamaan meidän lupaprosesseja nykyisestä. Me emme kestä sellaista, että meidän akkuklusteri törmää sellaisiin asioihin kuin esimerkiksi Harjavallassa saksalaisen yrityksen BASFin kohdalla, että hallinto-oikeus peruu ympäristöluvan. Meidän ympäristölupajärjestelmän pitää olla niin hyvässä kunnossa, että se on sujuva mutta erityisesti että se siinä lupaprosessivaiheessa jo huomioi luonnon kestävyysarvot. Minä en halua niin kuin mitään semmoista huutokauppaa, että nyt tänne kaikki vain tervetuloa. Kyllä meillä pitää olla kaivannaisteollisuudessa ja näissä uusissa, erityisesti akkuklusteriin tähtäävissä investoinneissa erittäin täsmälliset, ympäristön kannalta hyvät normitukset, mutta niiden pitää olla kestäviä.

Suomi jää vaille vihreän siirtymän investoinneista, jos emme ole sellainen maa, jossa voi toteuttaa niitä [Petri Huru: Juuri näin!] ja meidän teknologiaosaamisen avulla mahdollistaa innovaatioiden hyödyntäminen. En halua Suomesta mitään Kongoa, niin että me olisimme semmoinen huutokauppakamari, johon niin kuin kaikki vain tervetuloa, vaan meillä pitää olla erittäin tarkka ja täsmällinen lupaprosessi, mutta meidän pitää pystyä turvaamaan se, että olemme kiinnostava investointikohde niiltä osin kuin se meidän kannalta on hyvää ja järkevää ja meidän tavoitteitten mukaista.

Luontokadon osalta pieni huomio käytettyihin puheenvuoroihin: Olemme siinä tilassa, että kun ilmasto lämpenee, niin se tosiasia nyt vain on, että tapahtuu muutoksia. Mutta koetetaan mahdollistaa se, että ihmiskäsi ei aiheuttaisi lisäluontokatoa siihen, mitä nyt vääjämätön ilmastomuutos mahdollistaa. Silloin tullaan siihen, että meidän metsienhoito osal-

Budjetin alikohta PTK 151/2021 vp

taan on sillä lailla kestävä, että me voidaan mahdollistaa monimuotoisuuden säilyminen yhdessä sen kanssa, eli että meidän sosioekonominen metsäteollisuus, joka tuottaa hyvinvointipalveluja, voi toimia niin, että se ei ole uhka monimuotoisuudelle mutta myöskin että tämä meidän sosiaalipalvelujärjestelmä voi toimia tässä maassa siten, että voimme ne ihmiset, joilla ei ole työtuloja, kantaa ja kuitenkin pitää yhteiskunnassa kiinni.

Toivon, että ministeri tässä vielä vastaisi: Mitenkä me voimme kehittää eri ministeriöiden välistä yhteistyötä tässä koko vihreän siirtymän asiassa? Tuntuu, että maa- ja metsätalousministeriöllä, ympäristöministeriöllä ja TEMillä ei ole aivan sellaista yhtenäistä niin sanottua punaista lankaa, ja se nyt tarvitsisi löytää. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Edustaja Laukkanen poissa. — Edustaja Malm.

18.33 Niina Malm sd: Arvoisa puhemies! Kuten äsken totesin, valtion budjetilla edistetään ensi vuonna ilmastoviisasta teollisuutta, -työpaikkoja ja -taloutta. Myös kotitalouksia autetaan muutoksessa. Esimerkiksi lämmitystapamuutoksia tuetaan korottamalla öljylämmityksen korvaamisesta saatavaa kotitalousvähennystä.

Meidän on kuitenkin vihoviimein aika luopua siitä väärinkäsityksestä, että luonnon ja talouden edut olisivat keskenään ristiriidassa. Päinvastoin — jos emme vastaa ilmastonmuutokseen ja luontokatoon, myös taloutemme tulee kärsimään ennennäkemättömällä tavalla. Tämän luulisi mahtuvan ihan jokaisen arkijärkeen, koska lopulta kaikki varallisuutemme ja hyvinvointimme perustuu luonnonvaroihin. Kuten totesin aiemmin, on nurinkurista, että tässä salissa ei ole halua Suomen edelläkävijyyteen ilmastonmuutoksen vastaisessa taistelussa. Kansainvälisistä pöydistä naureskellaan jo ulos niitä, jotka tulevat heikon ilmastopolitiikan maista. Sellaisten maiden innovaatioita ja tuotteita ei todellakaan kukaan tule ostamaan tulevaisuudessa, kun puhtaita ja ilmastokestäviä ratkaisuja etsitään kaikkialla maailmassa, kuten ministeri totesi. Tässä on Kiinan kurssinmuutos erittäin merkittävä signaali.

Kiertotalous on hieno esimerkki siitä, kuinka ympäristön ja talouden etu kulkevat käsi kädessä. Ensi vuoden budjetissa osoitetaan rahoitusta hallituksen kiertotalousohjelmaan, jonka tavoitteena on vähentää uusiutumattomien luonnonvarojen kulutusta sekä kaksinkertaistaa resurssien tuottavuus ja materiaalien kiertoaste vuoteen 2035 mennessä — aivan kuten vaikkapa tuossa edellä mainittu terästeollisuus, joka käyttää pelkkää romua.

Arvoisa puhemies! Sanotaan, että metsä on suomalaisen kirkko, siis meille pyhä ja tärkeä paikka. Ensi vuonna hallitus jatkaa kirkkomme suojelua Metso- ja Helmi-ohjelmien kautta. Helmi-ohjelman toimeenpanoon on varattu yhteensä 46 miljoonaa euroa ja Metso-ohjelmaan 30 miljoonaa euroa. Kokonaisuudessaan ympäristön- ja luonnonsuojeluun esitetään 182 miljoonaa euroa. Suomessa on taitavia ja vastuullisia metsänomistajia ja myös -käyttäjiä sekä osaamista löytää tasapaino luonnonsuojelun ja metsien kestävä talous- ja virkistyskäytön välille.

Arvoisa puhemies! Vielä vihoviimeisenä asiana on imatralaisena pakko todeta, että lopuksi on iloittava Imatran erä- ja luontokulttuurimuseon saamasta rahoituksesta. Museon toiminnan käynnistämiseen on suunnattu 500 000 euroa vuosina 22—23. Museon tarkoituksena on kerätä, tallentaa, tutkia ja esitellä suomalaista eräkäyntiä ja luontosuhdetta. Eräkultuurin, luonnon monimuotoisuuden ja hyvinvointiamme lisäävän luontosuhteen

Budjetin alikohta PTK 151/2021 vp

säilyttäminen tuleville sukupolville on elintärkeä tehtävä, joka kuuluu meille kaikille ja jota Imatra saa tällä erityisellä tavalla kunnian edistää.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Elo.

18.36 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Hallitus jatkaa ensi vuonnakin satsaamista ilmastomuutoksen torjuntaan ja luontokadon pysäyttämiseen, ja tämä on välttämätöntä, jotta pystymme säilyttämään maapallon elinkelpoisena myös tuleville sukupolville. Se on meidän vastuumme ja velvollisuutemme. [Petri Huru: Suomiko sen yksin tekee?] Ilmastomuutoksen ja luontokadon juurisyy on luonnonvarojen kestämaton ylikulutus. Vihreä siirtymä edellyttää taloudellisten ohjauskeinojen ja kannusteiden määrätietoista kehittämistä sekä satsaamista tutkimus- ja kehitystyöhön. Suomella on hyvät edellytykset olla kiertotalouden suhteen aktiivinen toimija niin EU:ssa kuin kotimaassa, ja näin me luodaan Suomeen myös uutta työtä ja elinkeinotoimintaa.

Ensi vuoden talousarviossa kiertotalousohjelmalle on tosiaan varattu 3,5 miljoonaa euroa. Ohjelma asettaa ensimmäistä kertaa tavoitteen luonnonvarojen käytön ylikulutuksen taittamiselle, ja rahoituksella varmistetaan, että tässä työssä myös päästään eteenpäin. Julkisissa hankinnoissa meillä on todella paljon potentiaalia vihreän siirtymän vauhdittamisessa. Välillä turhauttaa, miten hitaasti tässä asiassa päästään eteenpäin. Kansallisessa hankintastrategiassa on huomioitu ekologinen kestävyys, ja parhaillaan ministeriöiden ja kuntien kesken etsitään ratkaisuja, joiden avulla hankinnoilla tuettaisiin sekä hiilineutraaliutta että kiertotaloutta. Nostan yhden esimerkin.

Suuren mittakaavan mahdollisuuksia on maarakentamisessa, jossa on mittava potentiaali kasvattaa kierrätysraaka-aineiden osuutta. Suuri osa infrarakentamisesta on julkisen sektorin hankkeita. Kierrätysraaka-aineiden alihyödyntäminen infrarakentamisessa on hyvä esimerkki siitä, että kiertotalouden edistäminen vaatii myös eri alojen sisäisten toimintakulttuurien muutosta. Alalla on paljon kannustimia ja sopivaa sääntelyä, jotka tukevat kierrätysraaka-aineiden käyttöä, mutta käytännössä hankintakriteerit, tarjouspyynnöt tai sopimustekstit eivät mahdollista kierrätysraaka-aineiden käyttöä. Tässä meidän on pystyttävä parempaan. Julkisen hallinnon lisäksi yksityisiä toimijoita on ohjattava käyttämään ja suuntaamaan tutkimus- ja tuotekehityspanoksiaan ilmastopäästöjen vähentämiseen ja kiertotalouden edistämiseen. Esimerkiksi kiertotalousohjelmassa ehdotetun kiertotalouden osaamiskeskuksen perustamista ja t&k-panostusten lisäämistä on vauhditettava.

Arvoisa puhemies! Kunnilla on tosiaan keskeinen rooli hiilineutraalin kiertotalouden tavoitteiden saavuttamisessa. Tämän vuoksi on tärkeää, että ensi vuoden talousarviossa on suunnattu rahoitusta kuntien ja alueiden ilmastotyön vauhdittamiseen. Olennaista on, että edelläkävijäkuntien parhaita ratkaisuja voidaan levittää koko kuntakenttään, niin ettei jokaisen tarvitse keksiä pyörää uudelleen. Ensi vuonna vihreään siirtymään panostetaan merkittävästi kestävä kasvun ohjelmalla. Ohjelman kautta kanavoidaan määrärahoina ja valtuuksina yhteensä 1,2 miljardia euroa. Meidän on varmistettava, että nämä rahat kohdistetaan siten, että ne aidosti nopeuttavat kohti hiilineutraaliutta vieviä rakennemuutoksia. Kun panostamme kestävä kasvun ohjelman kautta energiainfrastruktuuriin, uuteen energiateknologiaan, kestäviin investointeihin ja teollisuuden sähköistämiseen, panostamme samalla talouden elpymiseen ja siirtymään kohti kestävä yhteiskuntaa. Ja jotta pk-sektori saadaan aktiivisesti mukaan, tarvitsemme uudenlaisia avustumalleja ja lisää osaamista rahoituksen kohdentamiseen.

Budjetin alikohta PTK 151/2021 vp

Arvoisa puhemies! Kiertotalous on tosiaan olennainen osa siirtymässä hiilineutraaliin yhteiskuntaan. Se tarjoaa työkaluja paitsi ylikulutuksen hillitsemiseen myös talouden monipuolistamiseen ja uusien työpaikkojen luomiseen. Hiilineutraalin kiertotalouden kestävyysnäkökohdista me tarvitaan tutkittua tietoa. Tutkittuun tietoon perustuen me voidaan välttää virheinvestointeja ja vahvistaa vihreään kasvuun perustuvaa osaamis pohjaa. Hiilineutraalin kiertotalousyhteiskunnan tarpeet on talousarvioesityksessä tunnistettu ja asiaan on pyritty resursoimaan voimavaroja, mutta muutostarpeeseen nähden rahoitus on kuitenkin vaatimatonta. Kiertotalousyhteiskuntaa on kehitettävä tehokkaasti eri hallinnonaloilla, ja se vaatii riittäviä satsauksia, ja myös yksityinen raha on valjastettava tähän työhön mukaan.

Puhemies! Lopuksi vielä haluan myös nostaa sieltä joululahjarahoista sen, että on hienoa, että ympäristöjärjestöjä tänäkin vuonna on sitä kautta tuettu. Nostan myös tämän lintuharrastusjärjestö BirdLifen saaman tuen, jolla meidän lintuasemaverkostoa vahvistetaan ja sen toimintaa turvataan. Tekevät todella tärkeää työtä: muun muassa linnustoseurannan kautta voidaan seurata, miten ilmastomuutos etenee Suomessa, maailmalla, Euroopassa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, kiitoksia. — Muistutan edustajia siitä, että täysistunnon aikana valokuvaaminen on kiellettyä. — Edustaja Pitko.

18.42 Jenni Pitko vihr: Arvoisa puhemies! Aikamme suuret uhkat, ilmastomuutos ja luontokato, ovat teemoja, joiden osalta toimia tarvitaan kaikilla yhteiskunnan sektoreilla ja kaikissa pääluokissa. On kuitenkin tietenkin väistämättömän tärkeätä, että tähän on resursoitu tarpeeksi rahaa erityisesti ympäristöministeriön pääluokassa.

Ympäristöstä ja planeetasta huolehtiminen vaatii todellakin rahaa. Luonnonsuojeluun kohdistetaan tulevalle vuodelle jälleen tuntuvat määrärahat. Se summa on hieman pienempi kuin edellisenä vuonna, mutta pitkässä juoksussa se on silti suuri. Valtaosa näistä rahoista käytetään hyvässä vauhdissa olevien suojeluohjelmien, Metso- ja Helmi-ohjelmien, jatkamiseen. Samaan aikaan pidän kuitenkin kriittisen tärkeänä sitä, että valtion omistamat luontokohteet, jotka täyttävät nämä samat arvot, samat kriteerit, rauhoitetaan talouskäytöltä. On älytöntä tuhota toisella hallinnonalalla jotain sellaista, mistä ympäristöministeriön hallinnonalalla maksetaan.

Metsämme, meidän moninaiset elinympäristömme ja luontomme, ovat arvokkainta, mitä tällä maalla on. Niiden suojeleminen auttaa paitsi meitä itseämme myös tulevia sukupolvia.

Tämän hallituskauden ennätyksellisistä panostuksista huolimatta luonnonsuojelun rahoitukselle on tulevaisuudessa vieläkin kasvavampi tarve. Ympäristövaliokunta huomauttikin lausunnossaan, että luontokadon vuoksi tulevaisuudessa tarvitaan vielä paljon suurempia panostuksia. Suojelualueverkostoamme tulee laajentaa tuntuvasti kattamaan EU:n biodiversiteettistrategia, minkä lisäksi esimerkiksi kaikki jäljellä olevat luonnontilaiset metsät ja vanhat metsät olisi suojeltava tiukasti.

Arvoisa puhemies! Energiankäytön ja energiamuotojen murros on tärkeässä osassa taistelussa ilmastomuutosta vastaan. Tässä budjetissa on useita hyviä asioita tämän kehityskulun edistämiseksi. Erittäin tärkeää on, että ensi vuodelle jatketaan valtiontukea öljylämmityksestä luopumiseen. On hyvä, että luomme kannustimia vaihtaa lämmityksessä fossiilista ratkaisusta vihreämpiin, kestävämpiin vaihtoehtoihin. Lämmityksessä vaikkapa

Budjetin alikohta PTK 151/2021 vp

maalämpö tai auringon hyödyntäminen paitsi on ilmastoystävällistä myös vähentää riippuvuutta polttoon perustuvasta lämmityksestä.

Sähköautoilu on tulevaisuutta ja monille jo nykyisyyttä Suomessakin. Liikenteen päästöjen laskun ja käyttövoimien murroksen avuksi ensi vuodelle on luvassa tukea sähköisen liikenteen latausvalmiuksien rakentamiseen sekä yksityisille että yrityksille. Yksi sähköautoilun kasvun edellytys on sujuva lataaminen, [Petri Huru: Tai halvat hinnat!] ja lataamisen tuella vauhditetaan koko sähköautoilua. Viime aikoina VTT on hyvin kommentoinut ja haastanut sähköautojen toisinaan kohtaamia asenteita, joissa ajatellaan, että sähköautot ovat kaupunkien liikkumismuoto. Päinvastoin: lataaminen on harvemmin asutuilla alueilla ja omakotitaloissa helppoa — auton kun voi ladata aina kotona ja silloin, kun muutenkin on siellä kotona.

Hallituksen ilmastopolitiikka on kunnianhimoista mutta samalla myös arkea ymmärtävää ja reilua. Kuitenkin ilmastokeskustelu on Suomessa polarisoitunut. Olisi tärkeää saada saman pöydän ääreen niin ne ihmiset, jotka ovat huolissaan tulevaisuudestaan lämpenevässä maailmassa, kuin myös ne, joilla on huoli ilmastotoimien vaikutuksesta heidän arkeensa. Toivon, että ympäristöministeriö voisi kehittää uusia keinoja tuoda ihmisiä yhteen ja löytää konsensusta ihmisten kesken keinoista, joilla pääsemme yhteisesti sovittuihin ilmastotavoitteisiimme.

Arvoisa puhemies! Se, millainen maa Suomi on, hahmottuu tulevaisuudessa väistämättä sen kautta, miten onnistumme tekemään osamme torjuessamme aikamme suuria uhkia, ja siinä, miten pidämme ihmiset mukana. Siihen tämä tulevan vuoden 2022 budjetti vastaa monilla tärkeillä panostuksilla.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja Sipilä.

18.46 Juha Sipilä kesk: Arvoisa herra puhemies! Palaan vielä muutamaa tuossa debatis-
sa olleeseen asiaan.

Ymmärrän edustaja Eestilän huolia teollisuudesta, sen, että me varmasti tekisimme kustannustehokkaassa järjestyksessä näitä toimia, eikä se EU:n liialliseen yksityiskohtaisuuteen menevä sääntelykään aina ole paikallaan. Mutta haluan kuitenkin ymmärtää täällä esimerkiksi edustaja Sirénia, joka on käyttänyt puheenvuoroja sen puolesta, että myöskin kokoomus on sitoutunut tähän 2050-tavoitteeseen ja myöskin tähän Suomen 2035-hiilineutraalisuustavoitteeseen. Haluan uskoa näin, että tämä ei sitä tarkoittanut, ettei olisi.

Täällä nousi myöskin Itämeren tila -kysymys esille. Itämeren tila on tosiaan merkittävästi parantunut. Siinä on lähinnä nämä Pietarin jätevesipuhdistamon ja sitten Puolan ongelmat saatu ratkaistua. Mutta niin kuin täällä on tullut esille, Saaristomeren tila on todella huono. Sinne tarvittaisiin sitä Siilinjärven kipsiä ja muita toimia, ja olen samaa mieltä täällä esitetystä, että niihin toimiin pitäisi saada vauhtia.

Lupasin palata sitten näihin teollisuuden mahdollisuuksiin. Ympäristövaliokunta on kuullut LUTia, Lappeenrannan yliopistoa. Kuulimme heitä vielä jälkikäteen, ja he esittivät meille tänne eduskuntaan pohdittavaksi tällaisen vision, missä meidän runsaista vesivoimastamme tuulivoiman avulla tehtäisiin vetyä ja sitten vaikkapa sellutehtaiden piipusta otettaisiin vihreää alkuperää olevaa hiilidioksidia — sitä on saatavilla heidän ilmoituksensa mukaan jopa yli 20 miljoonaa tonnia. Kun tämä vety ja hiilidioksidi yhdistetään, niin näistä saadaan synteettisten polttoaineiden ja myöskin muovien raaka-aineita. Jos me koko tuon potentiaalin käyttäisimme, niin saisimme päästöjäme vähennettyä 20 miljoonaa

Budjetin alikohta PTK 151/2021 vp

tonnia. Kun tuossa budjettiriihessä totesimme, että meiltä puuttuu vielä 11 miljoonan tonnin edestä toimia tähän meidän omaan hiilineutraalisuustavoitteeseemme, niin tämä olisi melkein tuplasti se. Tämä visio toisi 30 000 työpaikkaa, tekisi Suomesta energian viejän ja markkinajohtajan synteettisille polttoaineille. Se myöskin panisi monen, monen kunnan talouden kuntoon ja samoitto toisi maanomistajille tuloa.

Kävin Pyhäjoen kunnassa lauantaina vierailulla, ja paitsi, että siellä on tämä ydinvoimala, siellä on myös yli 100 tuulimyllyä suunnitteilla, ja nämä suunnitteilla olevat myllyt tuovat kunnan kassaan 3 miljoonan euron tulot. Jos tuossa nopeasti oikein katsoin, niin Pyhäjoen verokertymä on 11 miljoonaa euroa. Eli tämä rakenteilla oleva tuulivoima vastaa suuruusluokaltaan jotain 5:tä veroäyriä, ja se kuulemma tuo maanomistajille miljoonan euron tulot ja sitä kautta vielä kunnan kassaan lisää verotuloja. Eli tällä on merkittävät työllisyysvaikutukset ja merkittävät talousvaikutukset niin kuntien talouteen kuin myöskin maanomistajille.

Mutta mitä tämä tarvitsee? Edustaja Myllykoski nosti juuri sen ydinasian: luvat, prosessit ja valitukset. [Petri Huru: Juuri näin, määrääjat!] Näihin meidän pitäisi nyt saada yhteisymmärrys ja vaikka sitten hallitukseen ja eduskuntaan tällainen yhteinen nyrkki, joka koko ajan miettisi sitä, millä me poistamme ne esteet, mitä tämän vision toteuttamiselle ja tuulivoiman lisäämiselle meillä Suomessa on.

Tuulivoima on tällä hetkellä vesivoiman ohella ylivoimaisesti edullisinta energiaa. Vieläkin tulee sähköpostia — tälläkin viikolla on tullut — siitä, että tuulivoimaa tuetaan. Ei sitä tarvitse tukea. Se on nyt jo puolen hintaista siihen nähden, mitä esimerkiksi ydinvoima on, ja sen lisäksi tuo merkittäviä tuloja maanomistajille ja merkittäviä tuloja kunnille. Minä toivon, että eduskunta ja hallitus tarttuisivat tähän visioon, joka on ainakin osittain toteutuskelpoinen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Zyskowicz. [Jari Myllykoski ja Petri Huru pyytävät vastauspuheenvuoroa] — Meillä oli äsken aika laaja debatti, niin että mennään nyt puheenvuoroilla.

18.51 Ben Zyskowicz kok: Arvoisa herra puhemies! Arvoiset kansanedustajat! Olen tänään aikaisemminkin täältä todennut sen, että tämä nykyinen hallitus on panostanut lisää varoja moneen hyvään tarkoitukseen. Ongelma on kuitenkin se, että tämä hallitus ei ole käytännössä pystynyt löytämään mistään kohteesta mitään säästettävää. Nekin muutamat tunnetut säästökohteet, joista hallitus oli alustavasti sopinut, peruttiin, kun vastustusta ilmeni, ja näiden peruttujen säästöjen tilalle ei luonnollisestikaan esitetty mitään uusia säästöjä.

On aivan selvää, että jokainen säästö, mitä julkiseen talouteen tehdään, herättää vastustusta. Sellaista menoa ei olekaan — ehkä nyt kansanedustajien palkkoja lukuun ottamatta — johon puuttuminen ei herättäisi vastustusta ja kritiikkiä. Tämä Marinin vasemmistohallitus ei ainakaan tähän saakka ole kuitenkaan kyennyt käytännössä säästämään yhtään mistään. [Petri Huru: Juuri näin!] Kaikki lisäpanostukset, joita on tehty hyviin kohteisiin, on rahoitettu ottamalla lisää velkaa. Onko se kovin vaikeata? Täällä kehutaan tämänkin viikon budjettikeskustelussa hallitusrintaman toimesta ja minunkin toimestani, miten erilaisiin hyviin tarkoituksiin on laitettu lisää varoja. Onko se vaikeata? Onko vaikeata laittaa lisää rahaa hyviin tarkoituksiin? Sehän on meidän politiikkojen ydinosaa. Vai-

Budjetin alikohta PTK 151/2021 vp

keinta on se, että jostain pitäisi myös säästää, jotta velkaantuminen ei jatkuisi liian kovaa vauhtia ja jotta menokehityksiä ei rikottaisi, kuten tähän saakka tämä hallitus on tehnyt.

Jätän käydyn — vähän arvottoman — budjettikäsittelyn tekniikkaa koskevan keskustelun sivuun. Totean, että kokoomuksen vaihtoehtobudjetissa on avoimesti, julkisesti, rohkeasti, jos niin halutaan sanoa, kerrottu satojen miljoonien eurojen säästöistä, joita kokoomus on valmis tekemään, jotta tilaa on tärkeämmille asioille. Yksi meidän säästökohteistamme, joka on saanut tässä salissa ymmärrettävästi paljon kritiikkiä, on asumistukimenoihin kohdistuva, tuntuva säästö. Ensinnäkin vähän lukuja.

Tässä maassa käytetään tällä hetkellä vuodessa asumistukeen yli 2,2 miljardia euroa, siis 2 200 miljoonaa euroa. Asumistukimenot ovat noin 10 vuodessa kasvaneet noin miljardilla eurolla. Ovatko niiden pienituloisten, köyhien ihmisten, jotka asuvat näissä vuokra-asunnoissa, asumisolosuhteet vastaavalla tavalla parantuneet? Eivät ole. Onko sen sijaan esimerkiksi tunnetuimman asunostosijoitusyhtiö Kojamon kurssi noussut noin kolmessa vuodessa 140 prosenttia? Kyllä on. Tietävätkö kaikki, jotka toimivat erilaisissa yleishyödyllisissä säätiöissä, että vuokra-asunnot ovat hyvä sijoituskohde? Kyllä tietävät. Tietävätkö erilaiset yksityissijoittajat ja säästäjät, että vuokra-asunnot ovat hyvä sijoitus- ja säästökohde? Kyllä tietävät.

Katsokaamme peiliin. Katsotaan kansanedustajien, katsotaan ministereiden erilaisia talousselvityksiä, joita nykyään on annettava: useiden kohdalla säästökohteena on sijoitus-asunto. Ja miksei olisi? Se on hyvä säästökohde. Se ei ole mitään keinottelua — kuten edustaja Kiljunen käytti puheenvuoroa — se on hyvä säästämisen ja sijoittamisen kohde. Kysymys on siitä, onko veronmaksajien tuettava tätä kannattavaa sijoitustoimintaa nykyisessä määrin. Minä siis väitän, ja me väitämme, että asumistuen tuntuva leikkaus vaikuttaa yleiseen vuokratasoon sitä alentavasti. Totta kai markkinatilanne vaikuttaa vuokratasoon vieläkin enemmän, jokainen ymmärtää sen, mutta jos katsomme esimerkiksi tämän päivän markkinatilannetta vaikkapa pääkaupunkiseudulla, on aivan kiistatonta, että asumistuen tuntuva leikkaus alentaisi vuokratasoa, ja tällainen säästö pitäisi uskaltaa tehdä. Mutta tämä hallitushan ei tällaisiin rohkene, koska totta kai siitä seuraa kritiikkiä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Lohikoski.

18.57 Pia Lohikoski vas: Arvoisa puhemies! Toteamme valtiovarainvaliokunnan asunto- ja ympäristöjaoston tekemässä mietintöosassa, että luontoretkeilykohteiden kysyntä on ollut voimakkaassa kasvussa ja sen ennustetaan jatkuvan. Samalla kävijöiden aktiviteetit ovat monimuotoistuneet, mikä asettaa alueiden kestävyydelle, saavutettavuudelle ja asiakasturvallisuudelle yhä kovempia vaatimuksia.

Infran kunnostaminen ja kehittäminen edellyttävät pitkäjänteistä ja vakaata perusrahoitusta. Valiokunta on tyytyväinen siihen, että Metsähallitukselle on kohdistettu kuluva vaalikauden aikana erillisrahoitusta yhteensä 38 miljoonaa euroa, josta suurin osa on osoitettu luonnon virkistys- ja matkailukäytön infran kunnostukseen ja uudistamiseen. Palveluinfrankorjausvelkaa on jäljellä nyt 10,7 miljoonaa euroa, kun se vielä vuonna 2019 oli 39,4 miljoonaa euroa. Olemme siis hyvin kirineet tätä korjausvelkaa.

Rahoituksella ei ole sen sijaan pystytty vähentämään kulttuurihistoriallisen kiinteistövarallisuuden korjausvelkaa, jonka suuruudeksi arvioitiin 70,9 miljoonaa euroa vuonna 2019. Valiokunta pitää tärkeänä, että ratkaisua tähän etsitään edelleen, ja olisi hienoa kuulla, mitä uusi ympäristöministeri tästä ajattelee.

Budjetin alikohta PTK 151/2021 vp

Arvoisa puhemies! Valiokuntamme pitää tärkeänä, että ympäristöministeriö luo osaltaan vihreälle siirtymälle oikeudenmukaisia edellytyksiä sekä edistää yhteiskunnan toimijoiden konkreettisia toimia hiilineutraalin kiertotalousyhteiskunnan toteuttamiseksi. Valiokunta korostaa, että kiertotalous on keskeinen keino hiilineutraaliuden saavuttamisessa, ja talousarvio tukee hallituksen periaatepäätöstä tämän kiertotalousohjelman toteuttamisesta, jonka tavoitteena on vähentää uusiutumattomien luonnonvarojen kulutusta sekä kaksinkertaistaa resurssien tuottavuus ja materiaalien kiertoaste vuoteen 2035 mennessä. Ohjelman toteuttamiseen esitetään rahoitusta myös tässä ympäristöministeriön pääluokassa, mutta pääosa rahoituksesta on kuitenkin varattu työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalle, josta tuetaan muun muassa kiertotalousratkaisujen kehittämistä.

Itse olen erityisen iloinen Keravalla sijaitsevan kiertotalouskeskus Jalotus ry:n saamasta 300 000 euron määrärahasta eduskunnan jakovarasta — se tulee sieltä TEMin puolelta — sillä ilmastonmuutoksen hillitseminen on aikakautemme tärkein tavoite, joka on tuotava myös lähemmäs tavallisia ihmisiä. Valtiovarainvaliokunnan myöntämä määrärahan lisäys mahdollistaakin Jalotukselle innovaatiotiimin perustamisen sekä kiertotalouskeskuksen kehittämisen valtakunnalliseksi malli- ja oppimisalueeksi.

Arvoisa puhemies! Valtion budjetissa on varattu vuosittain hieman varoja myös vahingoittuneiden luonnonvaraisten eläinten hoidon järjestämiseksi. Esimerkiksi Kymenlaaksossa Pyhtäällä Pyhtään lintuhoitola on lintujen hoitamiseen ja kuntouttamiseen erikoistunut hoitola. Sen tarkoituksena on aina vapauttaa eläin takaisin luontoon. Lintuhoitola myös tarjoaa neuvontapalvelua luonnonvaraisten eläinten osalta. Pyhtään lintuhoitolan saama määräraha on pienentynyt viime vuosina, ja se on uhannut lintuhoitolan olemassaoloa ja toimintaa. Olen iloinen, että valtiovarainvaliokunta nosti budjettimietinnössä esiin Pyhtään lintuhoitolan. Samalla kaksinkertaistimme ympäristöministeriön avustuspäämäärärahat vahingoittuneiden luonnonvaraisten eläinten hoitamiseksi ensi vuodelle. Valiokunta kirjasi mietintöön pitävänsä tärkeänä, että avustuspäätöksiä tehtäessä kiinnitetään huomiota erityisesti Pyhtään lintuhoitolan tarpeisiin. Tästä kiitos hallituspuolueiden neuvottelijoille.

Puhemies Anu Vehviläinen: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään, ja sitä jatketaan myöhemmin tässä täysistunnossa.

Asian käsittely keskeytettiin kello 19.01.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 20.11.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytettyä yleiskeskustelua ympäristöministeriön pääluokasta 35. — Edustaja Kankaanniemi, olkaa hyvä.

20.11 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Täällä aiemmassa keskustelussa tuli tuolta vähän vasemmalta suunnalta arvostelua siitä, että perussuomalaiset eivät ole kiinnostuneita asuntopolitiikasta. Väite on tietysti täysin perää vailla. Meikin asumme, meidän yli puoli miljoonaa äänestäjäämme perheineen asuvat tässä kylmässä ja välillä lämpimässä maassa. Olemme todella huolissamme myös niistä, joiden varat eivät riitä asumi-

Budjetin alikohta PTK 151/2021 vp

seen, kun hallituksen politiikan seurauksena asumiskustannukset ovat valtavan kovassa kasvussa.

Me olemme puhuneet tänä syksynäkin — ehkä enemmän kuin mistään muusta — asuminen kustannuksista, ja on syytä puhua. Toivoisin, että täällä olisi nyt vasemmalla puolellakin sali täynnä keskustelemassa asuntopolitiikasta, jos se kiinnostaisi, mutta eipä täällä ole tällä puolella kovin paljon väkeä. No, ymmärretään, että illalla on muutakin tekemistä.

Arvoisa puhemies! Tämän vaalikauden alussa, hetkinen, kaksi vuotta sitten suunnitteen, oli ympäristöministeriön asettama — vai oliko se peräti valtioneuvoston asettama — asuntopoliittisen selonteon valmisteleva parlamentaarinen ryhmä. Olin siinä jäsenenä. Pidimme silloin vuoden 20 kevään ja syksyn aikana semmoisen viisi, kuusi, seitsemän kokousta. Asia ei oikeastaan edennyt juuri lainkaan. Sitten runsas vuosi sitten lokakuussa ministeri, joka sitä työryhmää johti, ilmoitti yhtäkkiä, että ”tämä oli sitten tämän työryhmän viimeinen kokous”.

No, asuntopoliittisen selonteon valmistelu jäi ymmärtääkseni ympäristöministeriön virkamiesten vastuulle. Ja kun kysyin ministeri Karilta tuossa kolme tuntia sitten, että milloin saamme sen tänne eduskuntaan, niin hän sanoi, että ”kyllä se kohtapuolin tulee”. Eli ei vielä ole hallitus saanut aikaan selontekoa, jonka kuitenkin eduskunta [Petri Hurun välihuuto] yksimielisellä lausumallaan syksyllä 18 tilasi silloisen tarkastusvaliokunnan omana hankkeena tekemän laajan selvityksen pohjalta — täällä teki esityksen valiokunta, ja sitten eduskunta hyväksyi, että selonteko on valmisteltava ja tuotava eduskuntaan vuoden 2020 loppuun mennessä. 2020 päättyi noin vuosi sitten, ja tänäkään päivänä emme saaneet päivämäärää tietoomme, milloin selonteko tulee. [Petri Huru: Juuri näin!] Eli minä olen tätä kysynyt monta kertaa ministeriltä valiokunnassa, asunto- ja ympäristöjaostossa, valtiovarainvaliokunnassa, ja aina on tämä vastaus, että kyllä se lähiaikoina tulee.

No, en vielä usko, että tulee. Mahtaako tulla koskaan? Mutta tämä minusta osoittaa sen, että hallituksella ei ole riittävää kiinnostusta asuntopolitiikkaan. Sen sijaan meillä on paljon vahvempi kiinnostus asuntopolitiikkaan. [Mikko Lundén: Näin on!] Ja odotan ja vetoan erityisesti täällä oleviin kolmeen hallituspuolueen edustajaan, arvoisaan puhemieheen, että kiirehditte sitä, koska asuntopolitiikka on tavattoman tärkeä.

Meillä on monenlaisia asumiseen liittyviä ongelmia. Täällä on ollut yksi esillä kokoomuksen toimesta, tämä asumistuen leikkaus. Minusta se on vakava asia. Se on valtavassa kasvussa ollut, niin kuin on kuultu, mutta se, miten sitä leikataan niin, että ei ajeta ihmisiä kadulle, on iso kysymys.

Arvoisa puhemies! Piti vähän tässä puhua ympäristöpolitiikkaa muutoinkin, mutta totean vain, että meillä on täällä muutosesityksiä 16 kappaletta, kun täällä ympäristövaliokunnan puheenjohtaja Sipilä sanoi, että on hyväksytty yksimielisesti. [Petri Huru: Ei pidä paikkaansa!] Ei ole hyväksytty, meillä on asunto- ja ympäristöasioihin 16 esitystä, ja kokoomuksellakin näyttää olevan muutama, ja ne ovat vakavassa mielessä tehtyjä, [Puhemies koputtaa] niin että ympäristöpolitiikka on meille tärkeää, mutta ilmastopolitiikkaa tässä muodossa [Puhemies: Kiitoksia!] emme ole tukemassa. [Petri Huru: Suomalainen ensin!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Sen verran totean tähän, että meillä on nyt vahva suositus siitä, että edustajat täällä salissa työskentelisivät vain silloin, kun on oman puheenvuoron tarvetta, että siitä ei voi vetää johtopäätöstä, ettei ole kiinnostunut asioista, ettei ole paikan päällä. [Kimmo Kiljunen: Aivan oikein, puhemies!] — Edustaja Eestilä, olkaa hyvä.

Budjetin alikohta PTK 151/2021 vp

20.17 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Hyvät kansanedustajat! Tuossa debatin aikana nousivat esille nämä ympäristöluvut, ja itsekin nostin esille nämä Siilinjärvellä sijaitsevan Yaran tehtaat ja sen yhteydessä olevan EU-alueen ainoan fosfaattikaivoksen, ja tilanne siellä on, että tämä kaivos haluaa nyt laajentua ja tehdas haluaa laajentua ja avi on käsitellyt melkein kolme vuotta ympäristölupaa. Ja kun me tiedämme, että Suomen yksi suurimpia ongelmia on yksityisten investointien puute, niin minun mielestäni näinkin pitkä käsittelyaika ei kyllä tätä yritystä kohtaan ole oikein, sillä he haluavat selvän päätöksen, on se sitten myöntävä tai kieltävä, mutta sen päätöksen pitäisi tulla nopeammassa ajassa, kun nyt on melkein kolme vuotta mennyt. Itse tiedän, että sieltä on jo pyydetty virka-apua toisesta avista, mutta sieltäkään sitä ei ole oikein tullut, joten silloin tullaan tilanteeseen, jossa ministeriön pitäisi osoittaa sinne resursseja ja apua, mitä tahansa se apu sitten on, mutta nopeammin pitää tämmöiset elinkeinoelämää ja suuria investointeja ja tehtaitten toimintaa ja työpaikkoja koskevat päätökset pystyä tekemään.

Me olemme kokoomuksen ryhmäpuheessa aikanaan muistaakseni Heikki Auton toimesta tuoneet esille tämmöisen käsittelytakuun, ja kyllä minun mielestäni tämmöisissä ympäristöluvuissa pitäisi olla käsittelytakuu, että maksimi vuosi ja silloin on tultava sen diagnoosin ulos, oli se sitten myönteinen tai kielteinen. Tämä on tärkeä asia, ja toivottavasti tämä nyt sitten menee eteenpäin, ja toivottavasti ministeri, kun hän oli täällä läsnä, oikeasti perehtyy tähän Yaran ongelmaan. Ei sitä pitkään voi enää venyttää, kyllä se niin tärkeä tehdas on koko Euroopan kannalta.

Toinen juttu, mikä täällä nousi esille, oli tämä Fit for 55 ja ilmastopolitiikka yleensä, ja itse kuulun kansanedustajana sellaiseen ryhmään, että en niin kiihkona ole puolesta enkä vastaan, pikemminkin päinvastoin, niin kuin Seppo Kääriäinen on tainnut joskus määritellä jotakin kantaa. Minun mielestäni tähänkin pitäisi analyttisesti suhtautua, ja nyt on olemassa riski, kun tämä päästöoikeuden hinta on käsittääkseni käynyt jo yli 90 euron tonni ja silloin kun Fit for 55 -pakettia ja siellä olevia tiettyjä säädöksiä, joilla pyritään sitten tietenkin päästöjä vähentämään... Kysymys kuuluu: onko ne tehty olosuhteissa, joissa oletettiin päästöoikeuden hinnan kehittyvän huomattavan paljon hitaammin kuin se nyt on kehittynyt? Tämä on jopa todennäköistä, ja tämä on suomalaiselle ja eurooppalaiselle teollisuudelle elintärkeä asia, joka pitäisi rekisteröidä tässä salissa eikä väheksyä sitä, että jotkut yksityiskohdat, jos ne menevät tämän pysyvästi korkealle nousseen — jos se näin on — päästöoikeuden päälle, jos siellä tulee kaksi ikään kuin teollisuudelle kustannusrasitteeseen vaikuttavaa mekanismia päällekkäin, niin se saattaa johtaa siihen, että entistä enemmän metalliteollisuus varsinkin, ja tiettyjen metallien jalostaminen, siirtyy Euroopan rajojen ulkopuolelle. Tämä pitää tunnistaa, ja ei se voi niin olla, että emme tee mitään, jos me näemme, että päästöoikeuden hinta on mennyt liian korkealle, koska se johtuu siitä, että markkinavakausmekanismi tai mikä tahansa muu mekanismi, millä näitä päästöoikeuksia on vähennetty, tietenkin on johtanut siihen, että ne kallistuvat, ja nytkin suunnitelmissa on muistaakseni vielä 4,2 prosentin vähentämä, että otetaan vielä vähemmän päästöoikeuksia ja markkinoilta vedetään niitä pois, kun ennen oli 2,2 prosenttia.

Nyt pitäisi todennäköisesti ottaa vähän pakkia ja miettiä, pitäisikö päästöoikeuden kulkea itse asiassa putkessa, jolloin alaraja ja yläraja ja se putki menisivät vähän ylöspäin niin, että teollisuus pystyisi paremmin investointeissa ja eri hahmotelmissa ja strategioissa ottamaan tämän huomioon. Minusta tämä on semmoinen asia, että tämä pitää rauhassa nyt Suomen eduskunnassa käsitellä ja itse asiassa Eurooppa-neuvostossa ja vähän isommissakin pöydissä miettiä, että onko nyt Eurooppa liian kovalla vauhdilla ajamassa itsensä ulos

Budjetin alikohta PTK 151/2021 vp

tuotannollisilta markkinoilta. Esimerkiksi sähkön hinta vaikuttaa suoraan alumiinin tuotantoon, ja tällä hetkellä 57 prosenttia alumiinista tuotetaan Kiinassa. Jos me koko ajan mennään vaan sinne päin tiettyjen metallien tuotannossa, niin se ei voi enää meidän tiettyjen jalostusketjujen ja yritysten kannalta olla järkevää. Se muodostaa selvän riskin, niin kuin nyt on jo havaittu vähän komponenttipulien ja muitten näkökulmasta: se haittaa meidän kauppaa, tuotantoa ja teollisuuden toimintaa.

Arvoisa puhemies! Vielä yhden haluan ottaa, nämä luonnonsuojelualueet. Kun hallitusohjelmassa on, että metsästysmahdollisuudet turvataan, niin valtioneuvosto ja ympäristöministeriö tänä vuonna Pohjois-Karjalassa — Hoskosen kotiseudulla — perusti uusia luonnonsuojelualueita 37 000 hehtaaria, joissa metsästys lain mukaan on kielletty. En tiedä, miten se [Puhemies koputtaa] sitä hallitusohjelman kirjausta noudattelee, mutta arvoisat kollegat, arvoisa puhemies, ympäristöministeriö suunnittelee perustavansa vielä 250 000 hehtaaria luonnonsuojelualueita lisää, [Puhemies: Kiitoksia!] joissa metsästys on kielletty. [Petri Huru: Huolestuttavaa!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kiljunen, Kimmo, olkaa hyvä.

20.22 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Kaksi huomiota tähän keskusteluun, mitä tässä on tänään käyty tästä ympäristöministeriön pääluokasta.

Ensimmäiseksi, tästä kokoomuksen vaihtoehtobudjetista edustaja Zyskowicz toi vahvasti esille sen, että heillä on laskettu sinne leikkauksia, useiden satojen miljoonien eurojen vaikutuksia, ja minä jäin pohtimaan niitä sisältöjä: toinen liittyy tähän asumistukeen, ja toinen liittyy ansiosidonnaiseen työttömyysturvaan. Jäin vain kysymään, ja esitän vain tämän kysymyksen kokoomuslaisille — vastatkoot sitten eri muodoissaan — miksi te aina näissä leikkauksissanne lähdette heikoimmista ihmisistä. Ansiosidonnainen työttömyysturva — vielä enemmän rankaisisimme niitä ihmisiä, jotka ovat ajautuneet työttömäksi. Ja asumistukijärjestelmässä selvästi pyritään auttamaan niitä ihmisiä, joilla on toimeentulovaikeuksia, hankaluuksia maksaa asuntonsa täysimääräisesti, erityisesti näillä kaupunkiseuduilla, joilla asuntojen hinnat ovat karanneet käsistä. Edustaja Zyskowicz käytti perustetta, että sillä pyritään rajoittamaan hintojen nousua, että nämä sijoittajat, jotka omistavat vuokra-asuntoja, hyötyvät siitä, että on asumistukijärjestelmiä, ja hintoja voidaan nostaa. Arvoisa puhemies, minä jäin kysymään sitä, nousikin vain se kysymys, että jos me leikkaamme asumistukea, niin kumpi puoli siitä kärsii välittömästi: nämä asuntosijoittajat vai ko se pienituloisen asunnon tarvitsija. Minulle vastaus on ihan selvä asia.

Arvoisa puhemies! Toinen teema, jonka halusin ottaa esille — siinä ovat perussuomalaiset vahvasti esiintyneet, ehkä Eestilänkin äskeinen puheenvuoro pyrki ikään kuin realistisesti katsomaan sitä — on tämä ilmastonmuutosasia. Antaisin siihen vaan pohdittavaksi kaksi lukusarjaa, jotka itseäni ovat havahduttaneet, jolloin ymmärtäisitte ilmastonmuutoksen merkityksen:

Me olemme tottuneet katsomaan maailmankarttaa, jossa on pohjoisessa pysyvä valkoinen jääpeite. Nyt vuodesta 1980 ja 80-luvulta tähän päivään, 40 vuodessa, 40 prosenttia tuosta pysyvästä jääpeitteestä on menetetty. Se on hävinnyt, se on sulanut. Ja nyt ennusteet ovat, että 2050-luvulla Pohjoinen jäämeri on täysin vapaa. Eli tämä pysyvä jääpeite, joka on aidosti ikiaikainen ilmiö, kun puhutaan ihmiselämästä tässä suhteessa, vuosituhantinen ilmiö, on nyt häviämässä, ja se on nimenomaan häviämässä ihmisen omien toimien vuoksi.

Budjetin alikohta PTK 151/2021 vp

Meillä on ilmasto lämmennyt teollisella ajanjaksolla eli 1800-luvun lopulta tähän päivään niin, että keskimääräinen maailman lämpötila on noussut 1 asteen. Arvoisa puhemies, Suomessa ja pohjoisilla alueilla se nousee kaksi kertaa nopeammin eli 2 astetta — toisen maailmansodan jälkeen meillä on keskilämpötila jo asteen verran noussut. Jääkauden päättyminen vapautti tämän pohjoisen Euroopan pysyvästä jääpeitteestä 10 000 vuotta sitten, ja tämä pysyvä jääpeite, joka oli 100 000 vuotta tällä alueella, sulii 5 000 vuodessa. Tuon 5 000 vuoden aikana maailman keskilämpötila nousi 5 astetta eli 1 asteen 1 000 vuodessa. Nyt me ihmisten toimin olemme nostaneet jo asteen 100 vuodessa, ja se tuntuu vain kiihtyvän.

Arvoisa puhemies! Nämä luvut kun ottaa vastaan, niin me ymmärrämme, että on vakava, koko ihmiskuntaa koettelevasta asiasta kysymys. Sen takia minua häiritsee se, että on vähätteleviä puheenvuoroja sekä kansainvälisesti että tässä eduskunnassakin kuultu, kun me puhumme ilmastomuutoksen merkityksestä ihmiskunnalle ja koko luomakunnallekin tällä maapallolla. Sen suhteen nämä toimenpiteet, mihin me olemme nyt ryhtymässä, ovat minimi, mitä tarvitaan, ja kannustan eteenpäin myöskin tämän budjetin läpivientiä tässä suhteessa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Sirén, olkaa hyvä.

20.27 Saara-Sofia Sirén kok: Arvoisa puhemies! Haluan minäkin vielä palata tuohon jokin aika sitten käytyyn debattiin koskien ympäristöministeriön pääluokan palautekeskustelua. Siellä ympäristövaliokunnan puheenjohtaja Sipilä viittasi kysymyksiä herättävällä tavalla kokoomuksen näkemyksiin ilmastomuutoksen kohdalta, joten on tarpeen ehkä sitä kirkastaa tai siitä muistuttaa.

Kokoomus tietenkin haluaa ratkaista ilmastomuutoksen. Kokoomus haluaa pysäyttää luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen. Me haluamme tehdä politiikkaa, jolla turvataan kestävä tulevaisuus tuleville sukupolville, ja se kritiikki, mitä kokoomuksen suunnalta on omalta osaltani tai puolueen taholta muutoin osoitettu, ei niinkään kohdistu niihin tavoitteisiin, joita hallitus on asettanut, vaan niihin keinoihin, joita hallitus edistää, ja osaltaan sitten taas siihen, että keinot eivät ole olleet riittäviä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Eli debattipuheenvuorossani pyysin kiinnittämään huomiota siihen, että on ristiriita hallituksen tavoitteiden ja hallituksen edistämien keinojen välillä. Hallituksen esittämät toimet eivät ole riittäviä hallituksen tavoitteisiin nähden. Tämä ei ole kokoomuksen näkemys, vaan tämä on myös varsin laajasti asiantuntijoiden esiin nostama huoli, ja muun muassa OECD on todennut, että Suomi ei tule nykyisillä toimilla pääsemään asetettuihin tavoitteisiin, mikä OECD:n mukaan on Suomelle vuosikymmenten haaste. Ilmastomuutos on totta kai globaali asia, joka vaatii kansainvälisiä toimia ja yhteistyötä, ja kokoomus uskoo järjestelmätason ratkaisuihin, markkinaehtoihin, teknologianeutraaleihin ratkaisuihin ja siihen, että teknologiakin meitä tässä osaltaan tulee avittamaan.

Ilmastomuutosta ei tule ratkaisemaan tämä hallitus eikä mikään muukaan hallitus yksin, vaan se vaatii pitkäjänteistä politiikkaa ja se vaatii yhteistyötä, ja on ollut erittäin harmillista, että tämä hallitus ei jatkanut hyvin alkanutta eduskuntapuolueiden välistä yhteistyötä ilmastotoimissa. Sipilän kaudella kahdeksan eduskuntapuoluetta sitoutui yhteisiin ilmastotavoitteisiin ja yhteinen ilmaston pyöreä pöytä -työskentely alkoi varsin lupaavasti, mutta tämä hallitus ei jostakin syystä halunnut yhteistyötä jatkaa, vaan heitti opposition ulos tästä pyöreän pöydän yhteistyöstä, emmekä ole saaneet missään vaiheessa vastausta

Budjetin alikohta PTK 151/2021 vp

siihen, mistä tämä oikein johtui. No syksyllä kuulin uutisen, että hallitus on havahtunut tähän tarpeeseen pitkäjänteisestä ilmastotyöstä ja siihen ajatukseen, että kaikki todellakin tarvittaisiin näihin ilmastotalkoisiin mukaan, kun hallitus kertoi pistävänsä pystyyn ilmastopolitiikan parlamentaarisen seurantaryhmän, mikä on ollut ilahduttava uutinen, joskaan tämän syksyn ilmoituksen jälkeen asiasta ei ainakaan omiin korviini ole kuulunut mitään. Olisinkin ministeriltä kysynyt, että mikä sen tilanne mahtaa olla.

Ilmastopolitiikka siis edellyttää yhteistyötä ja pitkäjänteisyyttä, ja sen vuoksi kysyin ympäristöministeri Karilta, miksi hallitus ei ole vahvistanut ja kehittänyt tätä valtiovarainministeri Petteri Orpon viime kaudella käynnistämää kestävä kehityksen budjetointia. Sitä keuhuttiin silloin varsin laajasti. Se on ollut vaikuttava toimi, ja sitä olisi ollut syytä vahvistaa ja kehittää edelleen, mutta jostain syystä hallitus ei näin ole toiminut, vaikka potentiaalia olisi kovastikin.

Arvoisa puhemies! Lopuksi vielä Saaristomeren suojelusta. Tarvitaan vahvempia toimia, jotta saadaan Saaristomeri pois HELCOMin hotspot -listalta, ja tähän kokoomuksen puolelta on esitetty rahoituksen selkeämpää kohdentamista vaikuttaviin toimiin nimenomaan sinne Saaristomeren alueelle.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Huru, olkaa hyvä.

20.32 Petri Huru ps: Arvoisa herra puhemies! Ympäristöministeriön talousarvioehdotuksella ja ilmastolain uudistamisella hallitus varmistaa kansallisesti ylikunnianhimoiset ilmastotavoitteet. Vuoteen 2030 ulottuvalla keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmalla edistetään kireiden päästövähennystoimien toteuttamista. Linjaukset ovat osa pääministeri Marinin hallitusohjelman tavoitetta Suomesta, joka on kokoaan suurempi maailmalla ylikunnianhimoisten ympäristö- ja ilmastotoimien edistäjänä.

Hallitus näyttää omassa toiminnassaan kuitenkin unohtaneen kokonaan maamme kansallisen edun. Suomalaisen teollisuuden kustannuskilpailukykyyn turvaaminen on elinehto. Maailman mittakaavassa keskeistä on saada suurimmat globaalit saastuttajat mukaan ilmastopolitiikkaan, sillä niiden osalta tehty ympäristöinvestointi tuottaa suurimman tuloksen. Nyt ilmastopimuksia toteutetaan maanosien välillä nurinkurisesti siten, että siellä, missä päästöinvestoinnit ovat suhteessa edullisempia, edellytetään minimaalisia päästövähennyksiä. Vastaavasti siellä, missä päästöinvestoinnit ovat suhteessa kaikkein kalleimpia, vaaditaan maksimaalisia vähennyksiä, ja pahimmillaan tämä jopa lisää hiilivuotoa. Energia- ja ilmastopolitiikan kaikissa ratkaisuisa tulee tarkastella päästövähennysten lisäksi kokonaistaloudellisia vaikutuksia läpi koko ketjun ja ottaa huomioon teknologinen kehitys sekä vaikutukset kustannuskilpailukykyymme. Ilmastopolitiikassa ei pidä tehdä tehotomia tai jopa vahingollisia ratkaisuja vain ideologisista syistä.

Arvoisa puhemies! Tähän asti Suomi on tehnyt ilmastotoimien osalta jo enemmän kuin oman osansa. Suomen hiilidioksidipäästöt henkeä kohti ovat eurooppalaista keskitasoa, vaikka meillä on suuri lämmitystarve ja pitkät etäisyydet. Lisäksi Suomessa on runsaasti energiantensiivistä teollisuutta, kuten paperiteollisuus ja raskas metalliteollisuus, joiden tuotteet menevät suurelta osin vientiin ja jotka tuovat merkittävän osan myös vientituloistamme.

Suomen sähköntuotannon selkärangana tulee olla ydinvoima. Se on ilmastoneutraali ja muutenkin päästötön tuotantotapa, joka tuottaa sähköä tasaisesti ympäri vuoden, ja tämä

Budjetin alikohta PTK 151/2021 vp

tulee huomioida myös EU:n taksonomiasäännöstöissä. Ydinvoiman avulla on mahdollista varmistaa, että teollisuudelle riittää sähköä tulevaisuudessakin kilpailukykyiseen hintaan.

Arvoisa puhemies! Suojeltujen metsien määrä Suomessa on kokonaisuutena riittävällä tasolla ja metsätalous kestäväällä pohjalla. Metsänomistajan on voitava toteuttaa omia tavoitteitaan kestävästi, olivat ne sitten taloudellisia, maisemallisia tai suojelullisia. Metsän-suojelua tulee edistää vapaaehtoisuuteen pohjautuen, yhteistyössä metsänhoitoyhdistysten kanssa, ei siis pakottamalla. Lisäksi metsäpolitiikka tulee jatkossakin pitää kansallisessa päätösvallassa, eikä sitä pidä luovuttaa EU-komissiolle.

Perussuomalainen energia- ja ilmastopolitiikka perustuu teknilliseen ja taloudelliseen realismiin, ei sokeaan idealismiin tai moralismiin niin kuin hallituksella. Ympäristön, ihmisen, yritysten ja yhteiskunnan edut on sovittava yhteen. Suomalaisen teollisuuden, liikenteen ja muun yhteiskunnan toimintaedellytykset on varmistettava. Samalla on etsittävä laajempiin ympäristöasioihin kokonaisuutena tehokkaampia ja oikeudenmukaisempia ratkaisuja. Nyt näin ei ole, koska istuva hallitus rankaisee kansalaisia ja elinkeinoelämää liian kireällä ilmasto- ja ympäristöpolitiikalla, joka pahimmillaan lisää globaaleja päästöjä sekä kansalaisten menoja. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja edustaja Lundén, olkaa hyvä.

20.36 Mikko Lundén ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Kaupunkien ydinkeskustoista valuu vesistöihin liki yhtä paljon kiintoaineita ja fosforia kuin vastaavalta peltoalalta. [Petri Huru: Juuri näin!] Asfalttiviidakoista päätyy hulevesien mukana luontoon mikromuovia, raskasmetalleja ja muita myrkyjä, jotka ovat peräisin pääosin liikenteestä. Asfalttipinnoitteista valuu mittava määrä haitallisia aineita, fosforia ja typenoksidia, sadevesiviemäreiden kautta vesistöihin. Maanviljelijöitä on syytetty Itämereen valuvista ravinteista, mutta nyt onkin huomattu, että kaupunkiympäristön hulevedet saastuttavat merkittävästi vesialueita.

Mitä enemmän kaupungeissa on kosteikkoja, altaita, puistoja ja viherkattoja, sitä paremmin hulevesien mukana huuhtoutuva fosfori ja kiintoaines sitoutuvat kasvillisuuteen. Puisotot ja viheralueet hengittävät ja luovat monimuotoisuutta. Viheralueilla on tärkeä merkitys ja kyky pidättää hulevesiä. Siksi kaupunkisuunnittelussa pitäisi huomioida tämä sen sijaan, että rakennetaan ahtaat tonttimaat täyteen betonisia asuinrakennuksia, liiketiloja ja asfalttiparkkipaikkoja. Erityisesti hulevesijärjestelmän rakentaminen tulee kunnille ja kaupungeille todella kalliiksi. Oletteko, arvoisa hallitus, tietoinen kaupunkiympäristön huomattavien saastepäästöjen valumista vesistöihin? Mitä aiotte asialle tehdä, ja aiotteko ottaa jatkossa nämä asiat myös huomioon ainaisten maaseudun päästöjen sijaan?

Arvoisa herra puhemies! Perussuomalaiset puolustaa kansalaisten toimeentuloa ja veronmaksajien asemaa. Kokonaisveroasteemme on jo liian korkea, eikä sitä voi nostaa enempää ilmastotoimilla. Hallituksen kunnianhimo lisää kansalaisten kustannuksia, kiristää verotusta ja lisää velkaa. Samalla se lisää kustannuksia monenlaisille yrityksille, jotka eivät ole saamapuolella vihreässä siirtymässä. Jos keskipitkän aikavälin suunnitelma ja muut ilmastopolitiikan toimet realisoituvat, se merkitsee edelleen polttoaineen hinnankorotusta jopa 11—13 senttiä per litra. Eikö hallitus millään halua tunnustaa, että hyvinvointimme perustuu pitkälti monipuoliseen, elinvoimaiseen ja menestyvään teollisuuteen? Tämä mahdollistaa niin hyvinvoinnin rahoittavat työpaikat kuin yksityisten ja julkisten palvelujen kehittämisen.

Budjetin alikohta PTK 151/2021 vp

Arvoisa herra puhemies! Hallituksen ilmastotoimin nouseva autoilun ja lämmittämisen hinta asettaa kansalaiset keskenään epätasa-arvoiseen asemaan, koska korotukset vaikuttavat erityisesti työssäkäyviin ja syrjäseuduilla asuviin. Vaikka liikenne etenee voimakkaasti sähköiseen suuntaan, ei suurella osalla ihmisistä ole minkäänlaisia mahdollisuuksia hankkia uutta vähäpäästöisellä teknologialla varustettua autoa. He eivät myöskään hyödy hallituksen sähköautoille antamista kannusteista ja verohelpotuksista. Ilmastokuristaminen etenee, kun ostovoima heikkenee. Aikooko hallitus tyhjentää maaseutukunnat omalla ilmastoveropolitiikallaan, tahtoisin tähän loppuun kysyä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

20.39 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Ympäristöministeriön pääluokassa on muutamia sellaisia isoja yhdensuuntaisvirheitä, joihin on pakko puuttua.

Edustaja Kimmo Kiljunen tässä omassa puheenvuorossaan äsken maalaili uhkakuvia, miten maailmalle käy ja miten meidän on toimittava heti. Suomen osuus koko maailman päästöistä on noin promille. Vaikka me mitä tekisimme, vaikka koko Suomen heimo täältä lakkaisi ja kaikki tulet sammutettaisiin, niin maailman hiilidioksidiviisari ei edes värähtäisi. Elikkä suomalaisten ihmisten syyllistäminen täältä eduskunnan istuntosalista on aivan väärin. Se ei pidä millään lailla paikkaansa.

Ensinnäkin: Oikeasti olemme hyvin lähellä hiilineutraaliutta jo nyt. [Petri Huru: Juuri näin!] Kun näitä Suomen ilmastotavoitteita lähdettiin neuvottelemaan, niin sinne laskettiin Suomelle semmoisia päästöjä, jotka ovat väärin. Ensinnäkin metsien hiilinielua ei anneta hyväksyä Suomen eduksi kokonaan, sitä, mikä oikeasti on. Esimerkiksi puurakentamiseen liittyviä etuja ei lasketa meille täysimääräisesti mukaan, elikkä sieltäkin meille on tullut, tahallaan tehty Suomelle vahinkoa.

Toinen asia: Luonnontilaisten soiden lähes 5 miljoonan hiilitonnin sidonta per vuosi. Sitäkään ei lasketa meidän eduksi. Se ei kuulemma käy. [Petri Huru: Juuri näin, käsittämättöntä!]

Sitten Suomessa on 2 300 000 hehtaaria peltoa, josta 10 prosenttia on turvemailla. Niistä turvemaista, 230 000 hehtaaria, 110 000 hehtaaria on aitoja turvesoita, turvepeltoja. — Ne aikanaan 1500—1600-luvulla raivatut turvepellot ovat jo multamaita, niistä ei tule mitään päästöjä. — Niille on laskettu 8 miljoonan hiilitonnin päästö. Jokainen järkevä ihminen, joka matematiikkaa edes jonkun verran hallitsee, tietää, että se ei pidä paikkaansa.

Kaikki tämä kun lasketaan yhteen, ja sitten jos haluamme vielä aidosti edistää asiaa, niin hoitakaamme metsämme vielä parempaan kuntoon. Lannoitetaan niitä hieman, laitetaan harvennushakkuut kuntoon, taimikonhoidot kuntoon, [Petri Huru: Juuri näin!] niin olemme hiilineutraaleja kirkkaasti, eikä maksa mitään.

Nyt me syydämme ulkomaille rahaa hirvittävät määrät erilaisilla taksonomioilla. Olemme antamassa metsistä päättämisen ulkomaalaisille tahoille ja sitoudumme sellaisiin maksuihin, jotka eivät meille kuulu.

Elikkä, arvoisa puhemies, onhan tämä merkillistä, että tätä ympäristöpolitiikkaa käytetään omien luonnonsuojelutavoitteiden saavuttamiseen. Johan arkijärkikin sanoo sen, että jos me suojellemme suomalaisella tavalla metsät, niin meidän tuhoamme hiilinielut. Kun suomalainen metsien suojele tapahtuu, se, mitä ympäristöministeri Emma Kari ajaa, 30 prosentin tavoite, sehän tarkoittaa, että me tuhoamme sen hiilinielun sieltä alueelta pikkuhiljaa. [Petri Huru: Juuri näin!] Kun mitään ei saa tehdä, niin luonto rupeaa toimimaan ihan

Budjetin alikohta PTK 151/2021 vp

niin kuin se toimii: metsä sulkeutuu, puut alkavat kuolla pystyyn, ja menetämme hiilinielun. Ja tämä koko vasen salipuoli huutaa täällä kurkku suorana, että tälläkö luonto pelastetaan. Eihän sitä pelasteta, sehän tuhotaan.

Katsokaa, mitä tapahtui Saksassa ja koko Keski-Euroopassa: viime kesänä miljoonia, miljoonia, miljoonia kuutioita metsää kuoli pystyyn, kun ne olivat lahoja, vanhoja metsiä tai sitten hoitamattomia. Sielläkin menetettiin hiilinielu nimenomaan huolimattoman hoidon ja metsänhoidon laiminlyöntien takia, ja täällä me vaahtoamme, moni edustaja vaahtoaa, että me tuhoamme metsät. Se on ihan höpinäpuhetta. [Petri Huru: Juuri näin!] Eikö meitä edustajia ole vaadittu lain mukaan puhumaan vain totta? Nämä ovat luonnontieteellisiä tosiasioita. Jos joku muuta väittää, niin näyttäköön sitten toteen puheensa.

Toinen asia: Sitten kun hoidamme ilmastonmuutoksen muita sivuvaikutuksia, muun muassa hyönteistuhoja, sienituhoja, vain ja ainoastaan elävä, hyvinvoipa metsä kestää sienitaudit, hyönteistuhot ja voi hyvin ja sitoo hiiltä ilmasta [Petri Huru: Kyllä!] yhteyttämissen kautta tuottamalla uutta puuta joka vuosi toistasataa miljoonaa kuutiota. Nyt täällä väitetään sitten, että meidän pitää metsät suojella, jolloin muka paranee tämä tilanne. Sillähän me nimenomaan heikennämme metsän terveystilannetta, kun emme hoida niitä metsiä. Onhan tämä älytöntä touhua, kun väitetään aivan totuudenvastaisia tietoja ja leikitään, että ollaan sitten oikeassa. Suojelu tuhoaa meiltä hiilinielut.

Ja lopuksi, arvoisa puhemies, vielä yksi asia: Kun katsotaan suomalaista ympäristöpolitiikkaa, niin sehän on puhtaasti tiettyjen suppeiden piirien omaa tavoitetta suojella metsät, pyrkiä maatalous ajamaan alas, jolloin mennään vegaaniruokatalouteen ja sitten vihdoinkin viimein saadaan tämä metsäammattikunta tästä maasta pikkuhiljaa häviämään. Muistakaa, mitä sanoi UPM:n hallituksen puheenjohtaja Björn Wahlroos haastattelussa noin viikko sitten: Hänhän sanoi, että kun meillä ei ole kymmeneen vuoteen tässä maassa juurikaan enää metsäinvestointeja tehty, niin tällä keinoin me palvelemme sitä valtavaa [Puhemies koputtaa] vahinkoa, mikä Suomeen syntyy, ellei näitä metsiä pidetä kunnossa. Menetämme työpaikat, [Puhemies huomauttaa ajasta] menetämme rahat ja menetämme hiilinielun. [Petri Huru: Juuri näin, hyvä puhe!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kiuru, Pauli poissa. — Edustaja Kosonen, olkaa hyvä.

20.45 Hanna Kosonen kesk: Arvoisa puhemies! On erittäin hyvä, että ilmastonmuutoksen torjunnan lisäksi vahvasti niin maailmalla kuin meillä Suomessa myös tietoisuus monimuotoisuuden heikkenemisestä on vahvistumassa. Todellisuushan on se, että ilmastonmuutoksen sijaan huolen monimuotoisuudesta kuuluisi olla suurempi, vaikka näitä haasteita ei pidäkään laittaa toisiansa vastaan vaan hoitaa rinta rinnan.

Hallitus on päättänyt panostaa luonnonsuojeluun. Saimme juuri muun muassa Sallan kansallispuiston tässä salissa päätettyä.

15 vuotta sitten ministerien Anttila ja Tiilikainen luoma Metso-suojeluohjelma on ollut hyvin toimiva, ja on tärkeää, että rahoitusta edelleen jatketaan. Helmi-kunnostusohjelma on kohtuullisen uusi ja myös toimiva ohjelma. Miksi juuri nämä ohjelmat ovat onnistuneet? Siksi, että ohjelmissa maanomistajat ovat aktiivisia toimijoita ja he tekevät suojelusekä kunnostustoimista ne päätökset. Pidetään jatkossakin tämä linja, tehdään suojelua ruohonjuuritasolta käsin. Vain siten sen hyväksyttävyyttä ja tietoisuus toimista voi kasvaa. Siten voimme myös saada sen laajuuden, mikä näille toimille todella tarvitaan.

Budjetin alikohta PTK 151/2021 vp

Arvoisa puhemies! Perinnebiotoopit ovat maamme uhanalaisimpia luontotyyppejä. Ne ovat itse asiassa ihmisen muovaaman luonnon muotoja. Perinnebiotoopeissa on niitetty, eläimet ovat niissä laihtuneet, tai siellä on lehdestetty eli kerätty latvuksista karjalle talviravintoa. Perinnebiotoopeista viedään inventointi päätökseen ensi vuonna. On tärkeää, että saamme tästä kiertotaloudeksikin hyvin kutsuttavista toimista ajantasaista tietoa.

Arvoisa puhemies! Ympäristövaliokunnan puheenjohtaja Juha Sipilä nosti aikaisemmassa puheenvuorossaan hyvin esille tuulivoiman mahdollisuudet. Tuulivoima todellakin tällä hetkellä on edullisinta energiaa, sen tuotanto ei tarvitse tukia. On puhuttu, että Suomessa ei tuule talvella, mutta sehän ei pidä paikkaansa niissä korkeuksissa, missä tuulivoimaloiden lavat tällä hetkellä ovat. Suomessa itse asiassa on todella hyvät tuuliolosuhteet ympäri vuoden, ja siksi olisi erittäin tärkeää, että saisimme esimerkiksi luvitusprosessit mahdollisimman sujuviksi, jotta tätä puhdasta, päästötöntä energiaa Suomessa pystyttäisiin tuottamaan mahdollisimman tehokkaasti. Vihreä siirtymä — siirtymä fossiilisesta päästöttömään energiaan — ja esimerkiksi näkyvillä oleva vetytalous vaativat paljon sähköä, ja tuulivoimalla sitä maassamme olisi tarjolla.

Itäsuomalaisena huomioni kiinnittyy kuitenkin siihen, ettei tuulivoimaa juuri Itä-Suomeen voi rakentaa Puolustusvoimien tutkajärjestelmien takia. Mielestäni pitää tehdä kaikki mahdollinen, että tämä asia saadaan korjattua ja että saamme suuren osan maastamme myös tuulivoimarakentamisen ja energiatuotannon käyttöön.

Arvoisa puhemies! Muutama sana loppuun vielä eduskunnan jakovarasta. Luontoihmisenä olen todella tyytyväinen siitä, että norppasaariston vesien pilotointihanke saa 120 000 euroa. Tämä koskee Puruveden vesienhoitoa. Puhdas vesi on hyvä paikka norpalle sekä muikuille elää ja meille ihmisille pulahtaa niin kesällä kuin talvellakin. Onneksi puhtauden ylläpitoon ja parantamiseen saadaan nyt tukea.

Norpat on huomioitu myös toisella kokonaisuudella. Saimaan norppasaariston Unescon maailmanperintökohteen valmistelulle myönnetään 95 000 euroa.

Ja loppuun vielä retkeilyreitistöasiaa, eli Puumalan Pistohiekan retkeilyreitistöt saavat 100 000 euroa, ja se on noston arvoinen asia. Reitistöjen avulla yhä useampi voi löytää upean hiekka- ja kalliorantojen luonnon.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja edustaja Sirén, olkaa hyvä.

20.49 Saara-Sofia Sirén kok: Arvoisa puhemies! Ei voi riittävästi korostaa, miten tärkeä on tämä päätös Saaristomeri-ohjelmasta, jonka hallitus on tehnyt — siitä hallitukselle siis kiitos. Hallitus haluaa tällä ohjelmallaan edistää sitä, että Saaristomeri saataisiin viimeisenä kohteena pois HELCOMin hotspot-listalta. Ohjelma on hyvä asia, mutta tietenkään mikään ohjelma itsessään ei korjaa tilannetta, vaan tarvitaan nimenomaan niitä tekoja, joilla tämä Saaristomeren herkkä vesistöalue saataisiin ekologisesti parempaan tilanteeseen. Me olemme puhuneet tästä rahoituksen kohdentamisesta näihin toimiin niin, että tällä ohjelmalla olisi vaikuttavuutta, ja mikäli haluamme Saaristomeren pois hotspot-listalta, niin se edellyttäisi toimien kohdentamista nimenomaan tänne Saaristomeren valuma-alueelle.

Ympäristövaliokunta kuuli varsin laajasti asiasta asiantuntijoita, ja toimet, joita Saaristomeren alueella tarvitaan, ovat osa tällaista nopeampaa ikään kuin ensiapua, ja sitten tarvitaan tietenkin pitkäaikaisempia toimia, jotka lähtevät nimenomaan niistä juurisista, jotka rehevöitymistä Saaristomeren alueella aiheuttavat. Tällaisia ensiapukeinoja ovat esimerkiksi maanparannukseen liittyvät maanparannuskuidut, kipsikäsittely, johon ympäris-

Budjetin alikohta PTK 151/2021 vp

töministeri viittasi omassa puheenvuorossaan, ja myös rakennekalkki, jonka mahdollisuuksista hyötyisi myös viljelijän sato. Ympäristövaliokunta toteaa lausunnossaan, että näitä erilaisia keinoja — siis maanparannuskuidut, kipsikäsittely ja rakennekalkki — ei ole mahdollista laittaa paremmuusjärjestykseen, ja meillä on hyvin tiedossa, että erilaisille pelloille tarvitaan erilaisia menetelmiä. Sen takia, ihan niin kuin valiokuntakin toteaa, kaikkien näiden keinojen pitäisi olla käytössä, ja tämä pitäisi myöskin tässä rahanjaossa huomioida.

Yksi tällainen ratkaisu tai toimi, jota voitaisiin Saaristomeren suojelussa edistää, liittyy järviruokoon. Tästäkin ympäristövaliokunta totesi lausunnossaan, että järviruovikon oikea-aikainen niitto ja jatkoehdottomuus on potentiaali, joka pitää huomioida, mutta tämän mahdollisuuden jatkokehitystyö edellyttäisi kohdennettua rahoitusta, korjuuketjun tehostamista ja niittokoneiden kehittämistä sekä järjeistystä lupiin, koska tällä hetkellä, mikäli järviruovikon niittoa halutaan edistää, on aikamoinen viidakko lupia, joita pitää hakea hyvin monilta tahoilta siellä vesialueilla, ja tämä on asia, mitä voitaisiin myös edistää, jotta tätä potentiaalia voidaan hyödyntää.

No, tällaiset keinot ovat tietenkin vain pieni osa ratkaisua, ja ne todelliset, isot vaikutukset olisivat olleet tämän CAP-uudistuksen kautta saavutettavissa. Onkin ollut nyt harmillista huomata, että tämä juna taitaa CAP-uudistuksen osalta olla vähän jo mennytkin.

Niin kuin tuossa aikaisemmassa ympäristöministeriön pääluokkaa käsitelleessä keskustelussa todettiin — en nyt valitettavasti muista, kenen edustajan toimesta, mutta hallituksen puolelta se oli — eduskuntaan on nyt perustettu tänä syksynä Saaristomeren suojeluseksi ja poistamiseksi tältä hotspot-alueelta. Ryhmän perusti Kai Mykkänen, kokoomuksen eduskuntaryhmän puheenjohtaja, ja mukana on hyvin laajasti edustajia eri puolueista. Nyt toivotaan suuresti, että hallitus ottaa huomioon ja kuulee tämän laajapohjaisen ryhmän viestiä ja ehdotuksia siitä, minkälaisia toimia Saaristomeren hyväksi tulisi edistää.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

20.55 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa puhemies! Kun edustaja Sirén vaati näitä hotspot-ryhmiä, erilaisia tärkeitä ryhmiä, ympäristöä ja ilmastoa suojelemaan, niin milloinkahan me perustettaisiin Suomeen suomalaisen metsäteollisuuden ja suomalaisten metsien käytön suojeluryhmä? Alkaa käydä tämä metsämiehen ammattikunta uhanalaiseksi, kun tuntuu, että kaikki pitää lopettaa. Ja nuo puheet, mitä kuuluu tuolta metsäteollisuuden keskustelusta Metrystä ja suurista metsäyhtiöistä, kannattaisi tässä talossa ottaa vakavasti. Muistakaa nyt, hyvät ystävät: suuret metsäyhtiöt eivät ilmoittele suunnitelmia etukäteen. Ne ilmoittelevat vain päätöksiä. Ja kun pillit pannaan pussiin, se loppuu sitten. Muistakaa, että me emme elä missään unimaailmassa enää: jos me jonkun teollisuudenalan menetämme täältä Suomesta pois, niin se menee sellaisille alueille, missä ei varmasti luonnonsuojelusta välitetä tipan vertaa, [Petri Huru: Se on juuri niin!] tai ainakin huonommin välitetään.

Otetaan nyt ensinnäkin energiantuotanto esimerkiksi. Kun olemme tehneet viisaita turvepäästöksiä, niin mitä se on maailman ilmastolle aiheuttanut? Valtavat lisäpäästöt. Venäläiset rekat jyräävät nyt minkä jyräävät energiaa tänne ja aiheuttavat hirmuiset lisäpäästöt ilmaan — ties mistä ne kyseiset raaka-aineet tulevat. Kukaan ei tunnu kiinnostuvan siitä. [Petri Hurun välihuuto] Satoja kilometrejä ajetaan rekalla pitkin Suomen teitä, kulutetaan Suomen tiestöä, ja päästöt ovat valtavat. Kun yksi rekkakuorma ajetaan jostakin satojen ki-

Budjetin alikohta PTK 151/2021 vp

lometrien päästä Venäjältä Suomeen, niin se varmasti aiheuttaa enemmän päästöjä kuin itse asiassa se kuormassa oleva puu aiheuttaa päästöjä. Onhan tämä käsittämätöntä, että täällä puhutaan tällaisia höpöjuttuja ja sitten me ne niellään ja painetaan vihreää nappia.

Sitten kun turve on lopetettu, niin nyt sitten Euroopan unioni on keksinyt varsinaisen älynväläyksen. En tiedä, joutuuko ydinvoimakin sille vaaralliselle listalle, tai kun se ei pääse sinne taksonomian hyvien aineiden listalle, [Petri Hurun välihuuto] niin sinne tulee korvaamaan sitten maakaasu. Fossiiliaineella korvataan uusiutuvan energian tuotanto. [Petri Hurun välihuuto] Turvekin uusiutuu, sille ette mahda mitään. Sitä on 75 miljardia kuutiota Suomen soissa, ja se on uusiutunut. Ei taivaalta ole satanut turvetta. Kyllä se on Suomessa kasvanut ja jatkuvasti kasvaa lisää. Se korvataan sitten maakaasulla — haloo! Kyllä on muuten tiedemiesten elastinen mielikuvitus aika harhateillä, kun väitetään, että nyt ollaan, mikäli EU:sta tulleet tiedot pitävät paikkansa, maakaasulla korvaamassa nämä energiat, mitä Suomessa tulee. Ei siinä auta silmiä ummistaa, tosiasioitahan nämä ovat. Jos joku väittää, että maakaasu on uusiutuva, niin olen hänen kanssaan eri mieltä.

Samoin tämä tuulivoiman rakentaminen — missä on sitten säätövoima? Jos me rakennamme tuulimyllyjä, niin yksikään pysyvä teollisuus ei pysty tuulivoiman varassa pyörimään. Meillä pitää olla säätövoima sitä varten, koska aina ei tuule. Ja silloin, kun on hirvittävä sähköntarve kovalla pakkasella, ei ole tuulivoimaa maksimimäärää käytössä, ei varmasti ole. Elikkä toivon tässä keskustelussa hieman realismia.

Monimuotoisuutta Suomessa ei uhkaa mikään. Suomessa on noin 500 000 metsätilaa, ja jokaisella metsätilalla, joka on noin keskimäärin 30 hehtaaria, on lähes 20 metsäkuviota. On erilaisia metsiä: nuoria metsiä, vanhoja metsiä, uudistusaloja, harvennushakkuussa olevia metsiä, erilaisia semmoisia alueita, joita ei ollenkaan hakatakaan. Jokainen tila sisältää muutaman hehtaarin alueita, joita ei käytännössä liikuteta. Minunkin pienessä metsäkuviossani siellä Ilomantsin kunnassa on semmoisia alueita, jotka jäävät varmasti ikuisiksi ajoiksi koskemattomiksi. Saavat linnut ja eläimet elää siellä ihan rauhallista elämää. Ihan oikein, ei semmoisella alueella olekaan käyttöä, se saa olla ihan luonnontilassa. Siinä on suojelua parhaasta päästä, eikä maksa valtiolle penniäkään.

Sitten puurakentaminen. Kun me täällä puhumme suuria kauniita sanoja, että meidän pitää puurakentamista edistää, millä ihmeellä me sitä edistämme, kun jatkuvasti haluamme suojella lisää? Yksikään tukkipuu ei kasva, jos metsiä ei hoideta eikä harvenneta. Järeää tukkipuuta ei synny kuin hyvän, järkevän metsänhoidon jälkeen. Jos me metsien hoito lopetetaan, niin sanomme pikkuhiljaa hyvästi Suomen sahateollisuudelle ja puurakentamiselle. Kuvitteleeko joku, että tässä olisi oikotie onneen, joku ihme vippaskonsti? No, on tietenkin, jos ruvetaan Venäjältä tuomaan nekin puut, mutta miten käy suomalaisten työllisyyden? [Petri Hurun välihuuto]

Ihmettelen täällä esimerkiksi työväenpuolueiden edustajia, kun ei kukaan ole kantanut huolta suomalaisesta tehtaan työmiehestä tai -naisesta taikka suomalaisesta metsurista taikka suomalaisesta puutalorakentajasta. Kaikki tuntuvat olevan vain suojelun kannalla, monimuotoisuutta edistetään ja ollaan olevinaan niin tavattoman viisaita. Mutta kuka kantaa suomalaisesta työstä huolta? Ei tunnu ketään tässä talossa enää se kiinnostavan. Se näkyy tässä salissakin: täällä on allekirjoittanut ja puhemies mukaan lukien yhteensä viisi kansanedustajaa paikalla. Eipä kovin paljon kiinnosta suomalainen työ enää, kun tämä tällaiseksi on mennyt.

Uusia suojelualueita vaaditaan, mutta kukaan, joka niitä vaatii, ei ole kysynyt, mitä Suomelle tapahtuu. Meillä on suojelualueita riittävästi. [Puhemies koputtaa] Tämä, mikä meil-

Budjetin alikohta PTK 151/2021 vp

lä nyt on, on jo hyvä taso, ja odotetaan sitten, kun Eurooppa pääsee samalle tasolle. [Petri Huru: Hyvä puhe jälleen!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kosonen, olkaa hyvä.

21.00 Hanna Kosonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Nostan vielä kiertotalouden panostuksia esiin tästä ensi vuoden budjetista. Niitä on lukuisia, ja totuus on se, että meillä ei ole muuta vaihtoehtoa kuin siirtyä kiertotalouteen tästä lineaarisesta mallista. Kaiken pitää kiertää resurssiviisaasti, meidän täytyy kaikki materiaalit käyttää ja lopettaa tuhlaaminen tällä meidän maapallollamme.

Hallitus muun muassa panostaa 4,4 miljoonaa euroa strategisen kiertotalousohjelman toimeenpanoon ja muuhun kiertotalouden edistämiseen. Sillä edistetään muun muassa uusiokäytön ja kierrätysmateriaalien markkinoita ja digitaalisia markkinapaikkoja, sekoitelveivoitteita muun muassa.

Sitten 3 miljoonaa euroa panostetaan ravinteiden kierrätysohjelmaan, joka painottuu taas yhdyskuntajätevesien sisältämien ravinteiden tehokkaaseen hyödyntämiseen, energia- tehokkuuden lisäämiseen ja vesistöjen ravinnekuormituksen vähentämiseen.

3 miljoonaa taas tulee elpymis- ja palautumissuunnitelman vihreän siirtymän kautta ravinteiden kierrätystä edistäviin tki-investointeihin, ja tässä juuri hyvin edustaja Siréninkin mainitsema Itämeren suojelu ja ne toimet kohdistuvat sinne suuntaan.

Ja sitten yleisesti tässä elpymis- ja palautumissuunnitelmassa vihreän siirtymän osuudesta 1 850 000 piiriin kuuluvat myös kiertotalouden hankkeet, eli niitä voi pian hakea.

Todella näin on, että hallitus on ja myös ympäristövaliokunnan kautta olemme vahvistaneet sitä, että Saaristomerelle kohdennetaan suojelua ja vesien- ja ympäristönhoidon toimenpiteitä, ja myös määrärahat lisääntyvät viime vuodesta. Määräraha on tosi tarpeellinen, koska vain näin voidaan puuttua siihen, että Itämeri elpyisi ja olisi vähitellen puhdas. Erityisesti tuo täällä monesti mainittu kipsikäsitely Saaristomerellä tulee olemaan yksi, mutta sitten on tosi tärkeää, niin kuin täällä edellä on jo mainittu, että erilaiset menetelmät ja yleensä kaikki menetelmät ovat täysimääräisesti käytössä, juuri ne menetelmät, jotka kullekin pellolle ja kullekin maaperälle sitten parhaiten sopivat. Tästä todella tarvitaan vielä lisää tutkimustietoaakin, selvästi nämä [Puhemies koputtaa] menetelmäkään eivät ole vielä ihan täysin valmiita.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja edustaja Huru, olkaa hyvä.

21.03 Petri Huru ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Tahtoisin ottaa kantaa muutamaaan tänään täällä salissa esitettyyn asiaan ja muun muassa lupapolitiikkaan liittyen.

Jos haluamme saada investointeja Suomeen, niin Suomen lupapolitiikka tulee jatkossa saattaa kilpailijamaiden tasolle, joissa esimerkiksi kun teollisuus hakee lupia, niin niille on määräaika, jossa ne tulee antaa. Myös valitusoikeus pitää olla niin, että kun on valitettu, niin tietyssä määräajassa pitää tulla päätös, joko kielteinen tai myönteinen, mutta kuitenkin määräajassa, jolloin teollisuus tietää ne aikajanat, joiden puitteissa toimitaan ja joissa päätösten on tultava. Se luo ennustettavuutta, jota teollisuus kaipaa ja jolla me pystymme myös osaltamme kilpailemaan investoinneista.

Tämä liittyy myös hiilivuotoon. Jos me teemme Suomessa sellaisia päätöksiä, mitkä vaikuttavat meidän kustannuskilpailukykyyn, se on yksi ajuri, mikä ajaa investointeja meiltä

Budjetin alikohta PTK 151/2021 vp

pois, ja sitä myötä hiilivuoto lisääntyy. Suurin ekoteko on suomalainen tehtaanpiippu, kun saamme sen pidettyä Suomessa.

Edustaja Sipilä puhui aikaisemmin vetyteollisuudesta ja synteettisistä polttoaineista ja siihen liittyen tuulivoiman lisäämisestä, ja haluan erityisesti nostaa esille merituulivoiman ja sen mahdollisuudet. Esimerkiksi meillä Länsi-Suomessa Satakunnassa on merituulivoimarakentamiseen liittyvää osaamista, jossa on aidosti, ehkä ainoana maailmassa, jäätyviin meriin soveltuvaa tekniikkaa ja kokemusta, joten tämä toisi myös mahdollisesti työtä Suomeen.

Se, mitä edustaja Hoskonen mainitsi turpeesta, on täysin totta, ja on kyllä kerrassaan käsitteämättömän päätös turpeen osalta, mikä on tehty. Sen uusiutuvuuden osalta tulisikin laskea, miten se vaikuttaa päästökertoimeen. Jos se huomioidaan, laskisiko turpeen päästökerroin alle kivihiilen, jolloin me voisimme käyttää kotimaista raaka-ainetta sen sijaan, että nyt, kuten edustaja Hoskonen mainitsi, energiaomavaraisuutta heikennetään, kun tuomme haketta Venäjältä ja Baltiasta? Tämä on myös huoltovarmuuskysymys ja sen lisäksi iso asia myös kotimaiselle ruoantuotannolle, jos ei voi käyttää kuiviketurvetta tai kasvuturvetta. [Puhemies koputtaa] — Kiitos, puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Sirén, olkaa hyvä.

21.06 Saara-Sofia Sirén kok: Arvoisa puhemies! Tähän metsäpoliittiseen keskusteluun:

Edustaja Hoskonen oli huolissaan aikaisemmassa puheenvuorossaan siitä, että eduskunnassa ei kuuluisi riittävästi metsien käytön ääni. En olisi kyllä tästä huolissani. Kyllä metsien talouskäytön ääni on varsin vahvasti kuultavissa ja kuulunut myös siinä päätöksenteossa, mitä eduskunnassa on pitkään tehty. Se, mikä nyt on uutta, on se, että metsäkeskustelussa huomioidaan yhä useammin myös ilmasto ja ennen kaikkea monimuotoisuusnäkökulma, mikä vähemmällä huomiolla on pitkään ollut. Ja vaikka Suomessa on valtavan hyvää metsäosaamista, niin emme voi ohittaa sitä tosiasiaa, että meillä on uhanalaiskehitys edelleenkin menossa väärään suuntaan ja uhanalaisia lajeja nimenomaan siellä metsissä, ja tähän meidän on kiinnitettävä huomiota. Mutta tämä on sellainen keskustelunaihe, johon me emme myöskään tarvitsisi vastakkainasettelua. Sen vuoksi me kokoomuksessa viime viikolla julkaisimme metsäpoliittisen linjauksen, jossa on otettu huomioon niin metsänomistajien näkökulma, metsien talouskäytön näkökulma kuin myös suojelun näkökulma. Tämä on osoitus siitä, että erilaiset näkökulmat ovat kestäväällä tavalla sovitettavissa yhteen myös metsäpolitiikassa, joka on tuntunut olevan hankala keskustelunaihe Suomessa ja, etenkin ehkä viime aikoina, myös hallituspuolueiden sisällä, niin kuin julkisuudesta olemme saaneet lukea.

Edustaja Kosonen puhui kiertotaloudesta erinomaisella tavalla edellisessä puheenvuorossaan, ja täytyy sanoa, että tavoite kiertotalouteen siirtymisestä on juuri se suunta, johon meidän pitääkin mennä. Kiertotalous on se ratkaisu, jolla me ratkaisemme samanaikaisesti niin ilmastomuutoksen tuomia haasteita, luonnon monimuotoisuuden köyhtymiseen liittyviä haasteita kuin esimerkiksi näitä vesistöhaasteita, ja voimme tehdä sen tavalla, jolla luomme myös uutta työtä ja kestävää kasvua Suomeen. Se on erinomainen tavoite, ja sitä kohti teemme yhdessä työtä myös hallitus—oppositio-rajat ylittäen.

Yhdestä asiasta voisin hallitusta vielä kehua, nimittäin kotitalousvähennyksen hyödyntämisestä nimenomaan kiertotalouden edistämiseksi. Tämä on asia, jota kokoomus on ehdottanut jo aikaisemmissakin vaihtoehtobudjeteissa, ja on hienoa, että hallitus on nyt tässä

Budjetin alikohta PTK 151/2021 vp

talousarviossa tähän mahdollisuuteen tarttunut. Siinä on vielä potentiaalia laajentaa sitä edelleenkin, mutta tämä on kuitenkin hyvä edistysaskel.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

21.10 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Vielä yksi asia jäi sanomatta, ja se koskee nimenomaan kotimaisen energian tuottamista. Toki myös tuulimyllyjä pitää olla, tuulivoima on tärkeää, mutta säätövoimaa pitää olla — se jäi vähän liian pienelle huomiolle. Minne on hävinnyt tästä talosta sähköosaaminen? Tähän asti minulle on opetettu, 30—40 vuoden aikana, että jos tuulivoimaa tehdään, niin pitää olla säätövoima, kun aina ei tuule. Mitä me sinä päivänä teemme, kun on kova pakkanen? Silloin kun on todella kova pakkanen, niin kaikki me tiedämme kokemuksesta, Pohjolan pojat ja tytöt, että silloin ei muuten tuule. Jossakin voi vähän tuulla, mutta niitä tuhansia ja tuhansia megawatteja ei synny.

Meillä on sähkön hinta viime aikoina pyörinyt aivan järjettömissä lukemissa. Yli 500 euroa oli megawattitunnin hinta sähköpörssissä silloin, kun oli kova pakkasjakso tässä viikko sitten. Yli 500:n päästiin, elikkä käytännössä silloin, kun siihen pannaan siirtohinnat ja verot päälle, 1 kilowattitunnin hinta kuluttajalle sillä hetkellä oli noin 1 euro per kilowattitunti. Miltä tuntuu sellainen? Muun muassa länsirannikolta muuan kurkuntuottaja pisti pillit pussiin, kun ei semmoisella sähkön hinnalla kannata enää edes ihmetellä.

Tällä tavalla me ajamme oman taloutemme alas, kun emme omaa sähköä tuota riittävästi ja teemme päätöksiä, joilla tuotantoa vähennetään. Kun CHP-sähkö loppuu turpeen ja kivihiilen loputtua, niin mitä sitten tapahtuu? Mistä me otamme tuhannet megawattitunnit sähköä tähän maahan? Ostamme ne valtavan kalliilla hinnalla, [Petri Huru: Juuri näin!] kun olemme jo liittyneet eurooppalaiseen sähkön hintaan Nord Poolin kautta. Kuka sen maksaa? Kuluttaja sen maksaa. [Petri Huru: Veronmaksaja!] Ei sitä maksa sähköyhtiö, eikä sitä maksa kukaan muu, vaan jokainen, joka sähkölaskun maksaa.

Ja sähköautoja kun lisätään, niin pitäähän jonkun se sähkö tuottaa. Esimerkiksi kun metsäteollisuus tekee selluloosaa, niin siinä sivutuotteena syntyy sellaisia kemian jakeita, joista voidaan tehdä vaikka biodieseliä. UPM:llä on jo tehdas, joka tuottaa sitä, ja lisää rakennetaan. Minkä takia tähän maahan ei haluta tehdä kotimaisen biodieselin tuotantoa? Pudotettaisiin veropäätöksillä se vero niin alas, että kotimainen biodiesel olisi halvempaa kuin fossiilidiesel. Silloin ilmastopäästöt yhä edelleen leikkautuisivat, työ jäisi Suomeen, rahat jäisivät Suomeen ja puhdistaisimme maailman ilmakehää samalla. Vaan kun tätä vaihtoehtoa nyt ei sallita, kun metsien suojelu tuntuu nyt olevan se päätarkoitus, ja kukaan ei ole siitä huolissaan.

Ihmettelen, että vasemmistopuolueissa ei tässä talossa haluta ymmärtää sitä, että jos metsäteollisuus pistää pillit pussiin, siinä loppuu kemianteollisuus, siinä loppuu metalliteollisuus, siinä loppuu energiateollisuus samalla ja puurakentaminenkin vähenee. Tätäkö tässä talossa halutaan? Kyllä minua ottaa sapesta tämmöinen varjonyrkkeily, kun ei tunnu ketään enää suomalainen työpaikka kiinnostavan, kun isoja päätöksiä tehdään. Muttei kukaan ajattele seurauksia. Minä niin mielelläni näkisin, että tähän maahan rakennettaisiin lisää uusia sellutehtaita ja sahoja, jolloin kansantalous pyörisi ja tuottaisi lisäarvoa tälle yhteiskunnalle. [Petri Huru: Juuri näin!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kosonen, olkaa hyvä.

Budjetin alikohta PTK 151/2021 vp

21.13 Hanna Kosonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Metsäkeskustelu käy kuumana täällä salissa näin iltatunteina mutta myös tuolla medioissa ja meidän yhteiskunnassa, ja se on oikeastaan aika selvää, koska toisaalta metsiin kohdistuu niin paljon odotuksia ja toiveita ja toisaalta sitten myös metsät ovat olleet kautta aikain suomalaisen hyvinvoinninkin kivijalka — tai puujalka — ja se todella elinkeinona monessa arvoketjun osassa on tarpeellinen ihan joka puolella meidän maatamme.

Jos mietitään näitä paineita metsän osalta, niin metsien tulisi ratkaista ilmastohaasteet, monimuotoisuushaasteet myös, sitten metsästä pitäisi saada kuitenkin tämä yhteiskunnan ja kansantalouden tulovirta ja sitten myös tietenkin nämä tuotteet, kun nyt esimerkiksi näiden muovidirektiivien ja muun sääntelyn kautta meiltä Suomessakin vaaditaan sitä, että meillä olisi mahdollisimman paljon tätä uusiutuvaa materiaalia käytössä. Sitten toisaalta tällä hetkellä myös esimerkiksi puurakentaminen vetää ihan valtavaa vauhtia, ei ainoastaan suomalainen rakentaminen, vaikka sekin on nousussa, mutta Suomesta myös viedään tosi paljon ulkomaille, oikeastaan kaikki, mitä löytyy, ja tavallaan kaikki nämä moduulit, mitä suomalainen puutuoteteollisuus on kehitellyt rakentamiseen, ovat aivan hittejä, ja suurta kasvua voidaan nähdä siellä tulevan.

Mistä olen tosi iloinen, niin siitä, että nyt viimein isot metsäteollisuusyrityksetkin ovat nähneet mahdollisuuksia tässä jatkuvan kasvatuksen menetelmässä. Itse olen pienen pienen metsänomistaja ja kyselin tästä mahdollisuudesta joku viisi vuotta sitten, ja silloin ei ollut vielä oikeastaan mitään mahdollisuuksia siihen, että sitä voisi jotenkin taloudellisesti järkevästi harjoittaa. Nyt kuitenkin on paljon tullut niitä viestejä, että se on mahdollista, toki vain tiettytyyppisissä metsissä, ja tietenkin se metsien uusiutuminen on sen verran pitkäaikainen prosessi, että toki, että sitä metodia saadaan enemmän käyttöön, täytyy ehkä vuosikymmeniäkin tietyissä paikoissa ja alueilla odottaa, että se on sitten mahdollista.

Edustaja Sirén piti tästä myös hyvin rakentavan puheenvuoron, johon minun on helppo yhtyä. Sillä tavalla kokoomuksen kanssa ollaan samaa mieltä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Sirén, olkaa hyvä.

21.16 Saara-Sofia Sirén kok: Arvoisa puhemies! Vielä muutama sana tästä kestävästä metsäpolitiikasta ja metsien käytöstä edustaja Kososen puheenvuoron perään. On aivan totta, että Suomessa pitäisi laajemmin hyödyntää erilaisia metsänhoitomenetelmiä. Niistä tarvitaan myös lisää tietoa, ohjausta ja neuvontaa. Suomi on maantieteellisesti varsin laaja maa. Meillä on hyvin erilaista metsää eri puolilla Suomea, eri ikäistä, erilaista, ja erilaisille metsille soveltuvat erilaiset hoitomenetelmät myös riippuen tietenkin siitä, minkälaisia tavoitteita metsänomistajalle siitä metsästä on, mutta keskeistä on se, että meidän on mahdollista kestävästi käyttää metsiä ja yhdistää se tarkoituksenmukaiseen suojeluun. Tästä olemme varmasti samaa mieltä.

Edustaja Kosonen puhui myös puumateriaalien hyödyntämisestä, ja juuri näin, puupohjaisilla materiaaleilla voidaan korvata fossiilisia raaka-aineita, ja tämän tulee olla tavoitteena. Jotta puuta voidaan käyttää, niin sitä pitää tietenkin olla saatavilla, ja tämä on sitä tasapainoa, jota metsäpolitiikassa halutaan hakea.

Täällä on ollut myöskin vähän energiapolitiittista keskustelua eri edustajien toimesta. Metsien käyttöön liittyen voisi todeta, että tarkoituksenmukaista ei ole, että energiapolitton päättyy sellaista puuta, jota voitaisiin hyödyntää järkevämminkin, jatkojalostaa johonkin

Budjetin alikohta PTK 151/2021 vp

kestävään käyttöön. Tämä on myös asia, josta luulisi, että meillä on varsin laaja yhteisymmärrys.

Jos ajatellaan ympäristöpolitiikkaa ja ilmastoratkaisuja, monimuotoisuusratkaisuja, niin kaikki ratkaisut eivät löydy täältä ympäristöministeriön pääluokasta, vaan meidän pitää kestävän kehityksen ajatuksen mukaisesti huomioida nämä politiikan osa-alueet kaikessa päätöksenteossa. Yksi esimerkki on verotuksessa. Verotuksen painopistettä pitää edelleen siirtää sinne päästöjen verotukseen ajatuksella, että saastuttaja maksaa. Tämä on se nyrkisääntö, jota tulee edistää, ja kun kestävä kehitys haluamme edistää ja siirtyä sinne kiertotalousyhteiskuntaan, niin verotus on siinä yksi aivan keskeinen työkalu, ja tämä edellyttäisi vähän rohkeampaa verotuksen kokonaisuudistusta, joka lähtisi nimenomaan tästä kestävän kehityksen ajatuksesta. Tämän suuntaisia avauksia on myös kokoomuksen suunnalta tehty.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kosonen, olkaa hyvä.

21.19 Hanna Kosonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Sirén hyvin laajensi tätä ympäristönäkökulmaa muillekin hallinnonaloille, ja se on juuri näin, että nämä ympäristöministeriön hallinnonalan tavoitteet tulisi oikeastaan ottaa aivan kaikessa huomioon. Tässä on ilo ollut huomata, että tämän ilmastomuutoksen torjunnan myötä se ajattelu on myös laajentunut, ja täytyy vaan toivoa, että sitten myös tämä monimuotoisuuden vähenemisen uhka otetaan myös samalla tavalla haltuun eri hallinnonaloilla ja nähdään tämä todella tarpeellisena, että nämä ympäristöasiat läpileikkaavat kaiken tekemisen ja toimet ja päätökset, mitä meillä on.

Tuosta metsien listasta vielä, kun tässä vauhtiin pääsin, on pakko suunnistajana nostaa tietenkin ne virkistys- ja retkeilyarvot, mitä siellä on, ja ympäristöministeriön hallinnon-alalla hyvin nyt sinne satsataankin ja on myös satsattu Metsähallituksen luontopalveluihin ja retkeilypaikkoihin todella hyvin, kun ihmiset ovat koronan myötä onneksemme löytäneet — tai onnekseen ovat löytäneet — ulkoilu- ja leikkopaikat. Itsehän mieluummin ehkä olisin siellä ihan itsekseni, mutta hyvä, että siellä nyt muutkin ovat sitten ne kauniit paikat löytäneet.

Hyvinvointi on tosi oleellinen osa metsien käyttöä. Meillä on jo valtava määrä tutkimuksia siitä, miten ihan pienikin hetki metsässä oleilua muun muassa vähentää verenpainetta ja vähentää stressiä ja tuottaa hyvän olon hormoneita.

Ja sitten ei pidä unohtaa esteettisiä arvoja. Eli kyllä sellainen vihreä, kaunis metsä on myös semmoinen iso kauneusarvo ja maisema-arvo, ja tästä olenkin saanut yhteydenottoja juurikin ihmisiltä, jotka asuvat seuduilla ja joiden lähimaastosta on hakattu isoja alueita, siitä, miten tähän voitaisiin vaikuttaa. Tavallaan se yhteistyö myös sitten niitten lähimaastojen maanomistajien kanssa olisi parempaa, niin että jos esimerkiksi tämä maanomistaja haluaa ostaa siitä läheltä sitten suoja-alueita, niin se mahdollistuisi paremmin kuin tällä hetkellä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Sirén, olkaa hyvä.

21.22 Saara-Sofia Sirén kok: Arvoisa puhemies! On helppo olla samaa mieltä edustaja Kososen kanssa metsien monipuolisesta, hyvää tekevästä vaikutuksesta. Metsät ovat luoneet Suomeen valtavasti hyvinvointia tietenkin niin taloudellisessa mielessä kuin myös

Budjetin alikohta PTK 151/2021 vp

virkistyskäyttöön ja ihmisten terveyteen ja hyvinvointiin liittyen. Itse asiassa aivan varmasti tulee olemaan jatkossa isompi keskustelunaihe tämä ja motivaatio metsien omistamiseen tai ostamiseen, että niitä halutaan suojella ja pitää omat lähimetsät pystyssä.

Edustaja Kosonen vahvisti viestiä siitä, miten ympäristöpoliittisten teemojen tulisi näkyä vahvemmin eri hallinnonaloilla. Yksi työkalu tähän olisi kestävän kehityksen budjetointi. Sipilän kaudella silloisen valtiovarainministerin Petteri Orpon toimesta aloitettiin Suomessa kestävän kehityksen budjetointi. Siinä otettiin isoja edistysaskeleita, ja se sai paljon positiivista huomiota. Mutta se oli ensiaskel, ja silloin oli ajatus, että kestävän kehityksen budjetointia hyödynnettäisiin vuosi vuodelta laajemmin.

Kansainväliset arvioinnit ovat nyt todenneet, että nämä kestävän kehityksen budjetointikäytännöt ovat tähän mennessä lähinnä tehneet näkyväksi hallituksen SDG-tavoitteiden mukaisia toimia, mutta ne eivät ole suoranaisesti — ainakaan siinä määrin kuin mikä mahdollista olisi — johtaneet yhtenäisempään kestävän kehityksen toimintaan tai ohjanneet budjettivalmistelua. Näen, että tässä olisi kyllä iso potentiaali vahvistaa. Kun me haluamme siirtyä kiertotalousyhteiskuntaan, kun me haluamme edistää kestävä kehitystä, niin meillä ei ole oikeastaan vaikuttavampaa hetkeä kuin talousarviovalmistelu. Silloin kestävän kehityksen tavoitteiden tuominen tähän meidän keltaiseen kirjaan entistä vahvemmin on erittäin suositeltava toimi.

Ja tämä viestinä hallitukselle, että tätä erinomaista työtä olisi hyvä jatkaa ja siinä on edelleen paljon mahdollisuuksia. Vaikka se on viime kaudella käynnistetty, se ei ole nyt ottanut edistysaskeleita siinä määrin kuin olisi ollut toivottavaa. Toivottavasti seuraavassa talousarvioesityksessä kestävän kehityksen budjetoinnin käytännöt ovat ottaneet taas askeleita eteenpäin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kosonen, olkaa hyvä.

21.25 Hanna Kosonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Sirén nosti tämän kestävän kehityksen budjetoinnin mahdollisuudeksi juuri ulottaa esimerkiksi näitä ympäristöasioita talouden kautta eri hallinnonaloille, ja on helppo olla samaa mieltä siitä, että se työ, mikä silloin Sipilän kaudella aloitettiin, olisi hyvää jatkoa nyt, koska se pohja on jo tehty ja se sai myös tosi paljon kansainvälistä huomiota ja sitä oli kelpo meidän silloisten ministerien esitellä maailmalla.

Nostan vielä keskusteluun metsien käytöstä sen, että näihin ilmastotoimiin, vaikka ne eivät nyt tässä budjetissa suoraan näytkään, on todella ensi vuonna syytä kiinnittää huomiota, tähän vapaaehtoisen kompensaaion sääntelyyn tai yleensä siihen kehiikkoon, missä tätä vapaaehtoista kompensaaiota ja sitä elinkeinotoimintaa voi harjoittaa Suomessa. Tässä on tosi olennaista se, että ollaan mukana Euroopan linjauksissa, ollaan etunenässä myös vaatimassa sitä, että esimerkiksi nämä kaksoismerkinnät saataisiin kaikkialta pois, jotta oltaisiin kaikki sitten samalla viivalla näiden vapaaehtoisten kompensaaion oston suhteen. Eli kysymyshan on näistä ilmastopäästökompensaaioista, joita firmat tai yksityishenkilöt voivat ostaa sitten taas elinkeinotoimijoilta, jotka tätä vapaaehtoista kompensaaiota harjoittavat. Ja tämä voi olla myös todella iso mahdollisuus Suomelle niin monimuotoisuuden kannalta kuin myös ilmastomuutoksen torjunnan kannalta, koska meillä on iso maa, paljon maa-alaa ja myös sellaisia joutomaita, joita on hyvä tähän asiaan käyttää. Täällä on turvesuot mainittu useaan kertaan jo tänäänkin, ja esimerkiksi tämmöistä turvesoiden ennallistamista ja niitä toimia, joita ei muuten tehtäisi näillä alueilla, voidaan lukea tam-

Budjetin alikohta PTK 151/2021 vp

möisen vapaaehtoisen kompensoinnin piiriin, ja näistä turvesoista, joutomaista, sellaisista jättömaista ja pelloista, joita ei käytetä, saattaa yllättäen tullakin ihan arvokkaita ominaisuuksia sitten maanomistajille tämän kautta, että niihin pystytään sitten hiiltä sitomaan ja käyttämään niitä tähän kompensatiotoimintaan.

On kyllä pakko kuitenkin vielä lopuksi sanoa, että tämä ei missään nimessä saa olla se ensimmäinen ajatus, jota ajatellaan, kun mietitään päästöjen vähennystä, vaan kyllä päätöt pitää vähentää siellä, missä ne ensimmäisenä syntyvät, eli nimenomaan siitä [Puhemies koputtaa] fossiilisesta päästöttömään energiaan on siirryttävä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Sirén, olkaa hyvä.

21.28 Saara-Sofia Sirén kok: Arvoisa puhemies! Juurikin olin itse asiassa samaa nousemassa vielä sanomaan, minkä edustaja Kosonen puheenvuoronsa lopuksi sanoi, eli että ensisijaista ilmastomuutoksen vastaisessa työssä on totta kai, juuri niin kuin edustaja Kosonen sanoi, vähentää päästöjä, ja niitä päästövähennyksiä tarvitaan kaikkialla.

Koska kyseessä on niin valtavan suuri haaste, tarvitaan myös muita keinoja, ja isoja mahdollisuuksia liittyy näihin kompensatiivälineisiin tai -ratkaisuihin niin päästökompensaatioiden osalta kuin ekologisen kompensaation osalta. Ympäristövaliokunta on asiasta myös kuullut asiantuntijoita. Se edellyttää tarkoituksenmukaista sääntelyä, siis pelisääntöjä, ja koska kysymyksessä on aivan uusi asia, se tarkoittaa, että siihen pitää perehtyä huolella ja pitää muodostaa tarkoituksenmukaiset pelisäännöt tälle uudelle toiminnalle. Se on jälleen kerran esimerkki ratkaisusta, joka tarjoaa nimenomaan Suomelle mahdollisuuksia.

Yleiskeskustelu päättyi.

Pääluokan käsittely keskeytettiin.